

Briuselis, 2017 09 13
COM(2017) 489 final

2017/0226 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/413/TVR

{SWD(2017) 298 final}
{SWD(2017) 299 final}

TURINYS

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS	3
1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS.....	3
1.1. Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai	3
1.2. Poreikis įgyvendinti svarbius tarptautinius standartus ir įsipareigojimus ir veiksmingai kovoti su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu	4
1.3. Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis.....	4
1.4. Suderinamumas su kitomis ES politikos sritimis	7
2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI	8
2.1. Teisinis pagrindas	8
2.2. Kintamoji geometrija	8
2.3. Subsidiarumo principas	8
2.4. Proporcingumo principas.....	9
2.5. Pasirinkta priemonė	9
3. <i>EX POST</i> VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTAISIAIS SUBJEKTAIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI	10
3.1. Galiojančių teisės aktų <i>ex post</i> vertinimas / tinkamumo patikrinimas	10
3.2. Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais	10
3.3. Poveikio vertinimas	13
3.4. Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas	14
3.5. Pagrindinės teisės.....	15
4. POVEIKIS BIUDŽETUI	15
5. KITI ELEMENTAI.....	15
5.1. Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka.....	15
5.2. Aiškinamieji dokumentai.....	16
6. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI	16
6.1. Siūlomų veiksmų santrauka	16
6.2. Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas	19
EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/413/TVR	29
I ANTRAŠTINĖ DALIS. Dalykas ir terminų apibrėžtys	29
II ANTRAŠTINĖ DALIS. Nusikalstamos veikos	30
III ANTRAŠTINĖ DALIS. Jurisdikcija ir tyrimas	32
IV ANTRAŠTINĖ DALIS. Keitimasis informacija ir pranešimas apie nusikaltimus.....	33
V ANTRAŠTINĖ DALIS. Pagalba nukentėjusiesiems ir prevencija	34
VI ANTRAŠTINĖ DALIS. Baigiamosios nuostatos	34

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Galiojantis ES teisės aktas, kuriame numatytos bendros būtiniausios sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis kriminalizavimo taisyklės, yra Tarybos pamatinis sprendimas 2001/413/TVR, skirtas kovai su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu¹.

Europos saugumo darbotvarkėje² pripažįstama, kad pamatinis sprendimas nebeatitinka dabarties ir juo nepakankamai sprendžiamos naujos problemos ir nepakankamai atsižvelgiama į technologinę plėtrą, pavyzdžiui, susijusią su virtualiosiomis valiutomis ir mobiliaisiais mokėjimais.

2013 m. sukčiavimo naudojantis kortelėmis, išduotomis bendroje mokėjimų eurai erdvėje (SEPA), mastas pasiekė 1,44 mlrd. EUR ir buvo 8 proc. didesnis nei ankstesniais metais. Nors sukčiavimo duomenų esama tik apie mokėjimus kortelėmis, pagal sandorių skaičių ES kortelės yra svarbiausia negrynoji mokėjimo priemonė³.

Svarbu veiksmingai kovoti su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis, nes jis kelia grėsmę saugumui. Sukčiavimas negrynosiomis mokėjimo priemonėmis yra organizuoto nusikalstamumo pajamų šaltinis, tad taip sudaromos galimybės vykdyti kitus nusikaltimus, kaip antai terorizmą, prekybą narkotikais ir prekybą žmonėmis. Visų pirma, Europolo duomenimis, iš pajamų iš sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis finansuojama:

- kelionės:
  - skrydžiai iš patirties, sukauptos 2014–2016 m. vykdant Pasaulinės skrydžių bendrovių akcijos dienos⁴ veiksmus, matyti aiškus sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir lėktuvų bilietais ryšys su kitais sunkiais ir organizuotais nusikaltimais, įskaitant terorizmą. Žinoma arba įtariama, kad kai kurie asmenys, keliaujantys su sukčiaujant gautais bilietais, dalyvavo darant kitas nusikalstamas veikas,
  - kitoks su kelionėmis susijęs sukčiavimas (t. y. sukčiaujant gautų bilietų pardavimas ir keliavimas su jais). Neteisėti bilietai dažniausiai buvo įsigyti naudojant perimtas kreditines korteles. Kiti pasitelkti būdai – perimtų lojalumo taškų sąskaitų naudojimas, duomenų vagystė iš kelionių agentūrų ir sukčiavimas naudojant kelionių kuponus. Be pačių nusikaltėlių, su sukčiaujant gautais bilietais keliavo prekybos žmonėmis ir kontrabandos aukos ir vadinamieji pinigų mulai⁵.
- apgyvendinimas: teisėsaugos institucijos taip pat praneša apie sukčiavimą negrynosiomis mokėjimo priemonėmis siekiant padėti vykdyti kitus nusikaltimus,

¹ [Oficialusis leidinys L 149, 2001 6 2, p. 1.](#)

² Komisijos komunikatas „Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija“, [COM\(2015\) 192 final](#).

³ Europos centrinis bankas, [Ketvirtoji sukčiavimo kortelėmis ataskaita](#), 2015 m. liepos mėn. (naujausi turimi duomenys).

⁴ Išsamesnė informacija paskelbta [čia](#).

⁵ Sąvoka „[pinigų mulas](#)“ apibūdinamas asmuo, kuris perduoda nusikalstamu būdu gautas pajamas iš vienos šalies į kitą. Pinigų mulai gauna tas pajamas į savo sąskaitą, po to jų prašoma jas išimti ir pervesti į kitą sąskaitą, dažnai užsienyje, tam tikrą sumą pasiliekančią sau.

kai reikia ką nors laikinai apgyvendinti, pavyzdžiui, prekiaujant žmonėmis, neteisėtos imigracijos atveju ir prekiaujant narkotikais.

Europolas taip pat pranešė, kad ES nusikaltimų sukčiaujant mokėjimo kortelėmis rinkoje dominuoja tvirtą struktūrą turinčios ir visame pasaulyje veikiančios organizuoto nusikalstamumo grupuotės⁶.

Be to, sukčiavimas negrynosiomis mokėjimo priemonėmis dvejopai trukdo vystytis bendrajai skaitmeninei rinkai:

- kaip matyti iš pirmiau nurodyto apskaičiuotojo 1,44 mlrd. EUR sukčiavimo kortelėmis lygio, jis sukelia didelių tiesioginių ekonominių nuostolių. Pavyzdžiui, dėl sukčiavimo kortelėmis visame pasaulyje skrydžių bendrovės netenka maždaug 1 mlrd. USD per metus⁷,
- sumažėja vartotojų pasitikėjimas, tad gali smukti ekonominis aktyvumas ir sumažėti dalyvavimas bendrojoje skaitmeninėje rinkoje. Naujausios Eurobarometro apklausos apie kibernetinį saugumą⁸ duomenimis, didžioji dauguma interneto vartotojų (85 proc.) mano, kad pavojus nukentėti nuo kibernetinių nusikaltimų didėja. Be to, 42 proc. vartotojų nerimauja dėl mokėjimų internetu saugumo. Dėl saugumo sumetimų 12 proc. yra mažiau linkę dalyvauti skaitmeniniuose sandoriuose, pavyzdžiui, naudotis internetinės bankininkystės paslaugomis.

Vertinant dabartinę ES teisinę sistemą⁹ nustatytos trys problemos, dėl kurių susiklostė esama padėtis, susijusi su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ES:

1. kai kurių nusikaltimų pagal dabartinę teisinę sistemą neįmanoma **veiksmingai ištirti ir už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn**;
2. kai kurių nusikaltimų neįmanoma veiksmingai ištirti ir už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn dėl praktinių kliūčių;
3. nusikaltėliai pasinaudoja spragomis sukčiavimo **prevencijos** priemonėse.

Šiuo pasiūlymu siekiama trijų konkrečių tikslų siekiant išspręsti nustatytas problemas:

1. užtikrinti, kad būtų sukurta aiški, patvari ir **technologijų požiūriu neutrali** politika (teisinė sistema),
2. pašalinti **praktines kliūtis**, trukdančias vykdyti tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo veiksmus,
3. sustiprinti **prevenciją**.

⁶ Europolas, „*Sukčiavimas mokėjimo kortelėmis Europos Sąjungoje*“, 2012 m.

⁷ [IATA](#), 2015 m..

⁸ Europos Komisija, *Specialus Eurobarometro tyrimas Nr. 423* „Kibernetinis saugumas“, 2015 m. vasario mėn.

⁹ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, poveikio vertinimas, pridedamas prie Direktyvos dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu pasiūlymo, SWD(2017)298.

1.2. Poreikis įgyvendinti svarbius tarptautinius standartus ir įsipareigojimus ir veiksmingai kovoti su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu

Europos Tarybos konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų (Budapešto konvencijos)¹⁰ 2 antraštinėje dalyje dėl kompiuterinių nusikaltimų reikalaujama, kad Konvencijos šalys kompiuterines klastotes (7 straipsnis) ir kompiuterinį sukčiavimą (8 straipsnis) savo nacionalinės teisės aktuose pripažintų nusikalstamomis veikomis. Galiojantis pamatinis sprendimas tas nuostatas atitinka. Peržiūrėjus galiojančias normas bus dar labiau sustiprintas policijos ir teisminių institucijų, taip pat teisėsaugos institucijų ir privačių subjektų bendradarbiavimas ir taip bus padedama įgyvendinti bendruosius Konvencijos tikslus, toliau laikantis jos svarbių nuostatų.

1.3. Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis

Pasiūlymo tikslai atitinka šias politikos priemones ir teisės aktų nuostatas baudžiamosios teisės srityje:

1. visos Europos **bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose mechanizmus**, padedančius koordinuoti tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo veiksmus (baudžiamojo proceso teisę):
  - Tarybos pagrindų sprendimą 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos¹¹;
  - Konvenciją dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose¹²;
  - Direktyvą 2014/41/ES dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose¹³;
  - Tarybos pamatinį sprendimą 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms¹⁴;
  - Tarybos pamatinį sprendimą 2009/948/TVR dėl jurisdikcijos įgyvendinimo kolizijų baudžiamuosiuose procesuose prevencijos ir sprendimo¹⁵;
  - Tarybos pamatinį sprendimą 2009/315/TVR dėl valstybių narių keitimosi informacija iš nuosprendžių registro organizavimo ir turinio¹⁶;
  - Direktyvą 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai¹⁷;

¹⁰ [Europos Tarybos konvencija dėl elektroninių nusikaltimų](#) (ETS Nr. 185).

¹¹ 2002 m. birželio 13 d. [Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR](#) dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos.

¹² [2000 m. gegužės 29 d. Tarybos aktas](#) pagal Europos Sąjungos sutarties 34 straipsnį patvirtinantis Konvenciją dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose.

¹³ 2014 m. balandžio 3 d. [Direktyva 2014/41/ES](#) dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose.

¹⁴ 2005 m. vasario 24 d. [Tarybos pamatinis sprendimas 2005/214/TVR](#) dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms.

¹⁵ 2009 m. lapkričio 30 d. [Tarybos pamatinis sprendimas 2009/948/TVR](#) dėl jurisdikcijos įgyvendinimo kolizijų baudžiamuosiuose procesuose prevencijos ir sprendimo.

¹⁶ 2009 m. vasario 26 d. [Tarybos pamatinis sprendimas 2009/315/TVR](#) dėl valstybių narių keitimosi informacija iš nuosprendžių registro organizavimo ir turinio.

¹⁷ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2012/29/ES](#), kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR.

- Reglamentą (ES) Nr. 2016/794 dėl Europolo¹⁸;
- Tarybos sprendimą 2002/187/TVR, įkuriantį Eurojustą¹⁹.
- Tarybos išvadas dėl baudžiamosios teisenos kibernetinėje erdvėje stiprinimo²⁰;

Iš principo šiuo pasiūlymu nenustatoma konkrečių nuostatų dėl sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis, kurios nukryptų nuo šių platesnės taikymo srities priemonių – taip siekiama išvengti susiskaidymo, dėl kurio valstybėms narėms galėtų būti sunkiau jas perkelti į nacionalinę teisę ir įgyvendinti. Vienintelė išimtis – Direktyva 2012/29/ES dėl paramos nukentėjusiesiems ir jų apsaugos būtiniausių standartų, kuri šiuo pasiūlymu papildoma.

2. teisės aktus, kuriais **kriminalizuojami** su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu susiję **veiksmai** (materialinę baudžiamąją teisę):
  - Direktyvą 2013/40/ES dėl atakų prieš informacines sistemas²¹:
    - šiuo pasiūlymu, kuriame kibernetiniai nusikaltimai aptariami kitu aspektu, papildoma Direktyva 2013/40²². Šios dvi priemonės atitinka skirtingas Europos Tarybos Budapešto konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų²³, kuri ES yra pagrindinis šios srities tarptautinės teisės aktas²⁴, nuostatas;
    - šis pasiūlymas taip pat atitinka Direktyvą 2013/40, nes jame vadovaujamasi panašiu požiūriu į konkrečius klausimus, kaip antai jurisdikcijos arba mažiausių ir didžiausių sankcijų nustatymo.
  - Direktyvą 2014/62/ES dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis²⁵:
    - šiuo pasiūlymu papildoma Direktyva 2014/62/ES, nes jis susijęs su negrynųjų mokėjimo priemonių klastojimu, o Direktyva 2014/62/ES – su grynųjų pinigų klastojimu;

¹⁸ 2016 m. gegužės 11 d. Europolo Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 2016/794](#) dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europol), kuriuo pakeičiami ir panaikinami Tarybos sprendimai 2009/371/TVR, 2009/934/TVR, 2009/935/TVR, 2009/936/TVR ir 2009/968/TVR.

¹⁹ 2002 m. vasario 28 d. [Tarybos sprendimas 2002/187/TVR](#), įkuriantis Eurojustą siekiant sustiprinti kovą su sunkiais nusikaltimais.

²⁰ 2016 m. birželio 6 d. [Tarybos išvados](#) dėl baudžiamosios teisenos kibernetinėje erdvėje stiprinimo.

²¹ 2013 m. rugpjūčio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2013/40/ES](#) dėl atakų prieš informacines sistemas, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2005/222/TVR.

²² ES kibernetinio saugumo strategijoje nustatyta, kad „elektroniniai nusikaltimai reiškia įvairaus pobūdžio nusikalstamą veiką, kuriai kaip pirminės priemonės ar pirminis tikslas naudojami kompiuteriai ir informacinės sistemos. Elektroniniai nusikaltimai paprastai apima įprastas nusikaltimų rūšis, pavyzdžiui, sukčiavimą, klastojimą ir tapatybės vagystę; su turiniu susijusius nusikaltimus, pavyzdžiui, vaikų pornografijos platinimą internete arba rasinės neapykantos kurstymą; ir specifinius kompiuterių bei informacinių sistemų nusikaltimus, pavyzdžiui, išpuolius prieš informacines sistemas, siekimą nutraukti sistemos veiklą ir kenkimo programinę įrangą“.

²³ [Europos Tarybos konvencija dėl elektroninių nusikaltimų \(ETS Nr. 185\)](#). Direktyva 2013/40 atitinka Konvencijos 2–6 straipsnius, o naujoji iniciatyva atitiktų Konvencijos 7 ir 8 straipsnius.

²⁴ Komisijos ir Europos Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai bendras komunikatas „[Europos Sąjungos kibernetinio saugumo strategija. Atvira, saugi ir patikima kibernetinė erdvė](#)“.

²⁵ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2014/62/ES](#) dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2000/383/TVR.

- jis taip pat atitinka Direktyvą 2014/62/ES, nes jame taikomas toks pat požiūris į kai kurias nuostatas, pavyzdžiui, dėl tyrimo priemonių;
- Direktyvą 2017/541/ES dėl kovos su terorizmu:
  - šiuo pasiūlymu papildoma Direktyva 2017/541/ES, nes juo siekiama sumažinti bendrą sukčiaujant negrynosiomis mokėjimo priemonėmis gaunamų lėšų apimtį, kurios didelę dalį organizuoto nusikalstamumo grupuotės panaudoja vykdydamos sunkius nusikaltimus, įskaitant terorizmą;
- pasiūlymą dėl direktyvos dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis:
  - šis pasiūlymas ir pasiūlymas dėl direktyvos dėl kovos su pinigų plovimu baudžiamosios teisės priemonėmis vienas kitą papildo, nes antrajame numatomas būtinasis teisinis pagrindas kovai su nusikalstamu būdu sukčiaujant negrynosiomis mokėjimo priemonėmis gautų pajamų plovimu (vadinamaisiais pinigų mulais), kuris laikomas pirminiu nusikaltimu.

1.4. Suderinamumas su kitomis ES politikos sritimis

Šis pasiūlymas suderinamas su ES saugumo darbotvarke ir ES kibernetinio saugumo strategija, nes jų pagrindinis tikslas yra didinti saugumą.

Be to, šis pasiūlymas suderinamas su Bendrosios skaitmeninės rinkos strategija, kuria siekiama padidinti vartotojų pasitikėjimą skaitmenine rinka, ir tai yra dar vienas pagrindinis šio pasiūlymo tikslas. Kalbant apie Bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją, galioja keli teisės aktai, kuriais siekiama užtikrinti saugius mokėjimus visoje ES ir su kuriais šis pasiūlymas taip pat suderinamas:

- peržiūroje Mokėjimo paslaugų direktyvoje (MPD2)²⁶ numatytos kelios priemonės, kuriomis bus sugriežtinti elektroninių mokėjimų saugumo reikalavimai ir nustatytas teisinis pagrindas ir naujų mokėjimų rinkos dalyvių priežiūros sistema;
- Direktyva 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos²⁷ (4-oji Kovos su pinigų plovimu direktyva) taikytina tais atvejais, kai nusikaltėliai piktnaudžiauja negrynosiomis mokėjimo priemonėmis siekdami nuslėpti savo veiklą. Šiuo pasiūlymu ji papildoma aptariant atvejus, kai nusikaltėliai, pvz., neteisėtai pasisavina, suklastoja ar padirba negrynąsias mokėjimo priemones.
- Pasiūlymas dėl direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos²⁸, kuriame nustatyta virtualiųjų valiutų sąvokos apibrėžtis panaudota šiame pasiūlyme.

²⁶ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva \(ES\) 2015/2366](#) dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB.

²⁷ 2015 m. gegužės 20 d. [direktyva 2015/849/ES](#) dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB.

²⁸ [Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos](#), kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiama Direktyva 2009/101/EB.

Jei minėto pasiūlymo priėmimo proceso metu ši apibrėžtis keistųsi, reikėtų atitinkamai pakeisti ir šiame pasiūlyme pateikiamą apibrėžtį.

- kiti svarbūs teisės aktai, be kita ko, yra Reglamentas (ES) Nr. 2015/847 dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas²⁹, Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje³⁰, Reglamentas (ES) Nr. 2012/260, kuriuo nustatomi kredito pervedimų ir tiesioginio debeto operacijų euraiis techniniai ir komerciniai reikalavimai³¹, ir Direktyva (ES) 2016/1148 dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti (TIS direktyva)³².

Apskritai šiais teisės aktais padedama sukurti griežtesnes prevencines priemones. Jie papildomi šiuo pasiūlymu numatant papildomas sankcijų už nusikalstamas veikas ir baudžiamojo persekiojimo priemones, taikytinas tais atvejais, kai prevencija nebuvo sėkminga.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

2.1. Teisinis pagrindas

ES veiksmų teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 83 straipsnio 1 dalis, kurioje **mokėjimo priemonių klastojimas, kompiuteriniai nusikaltimai ir organizuotas nusikalstamumas** aiškiai įvardyti kaip ypač sunkūs tarpvalstybinio pobūdžio nusikaltimai:

„Europos Parlamentas ir Taryba, priimdami direktyvas pagal įprastą teisėkūros procedūrą, gali nustatyti minimalias taisykles dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžimo ypač sunkių nusikaltimų, turinčių tarpvalstybinį pobūdį, pasireiškiančių dėl tokių nusikaltimų pobūdžio arba poveikio, arba ypatingo poreikio kovoti su jais remiantis bendru pagrindu, srityse.

Šios nusikaltimų sritys yra: terorizmas, prekyba žmonėmis bei seksualinis moterų ir vaikų išnaudojimas, neteisėta prekyba narkotikais, neteisėta prekyba ginklais, pinigų plovimas, korupcija, mokėjimo priemonių klastojimas, kompiuteriniai nusikaltimai ir organizuotas nusikalstamumas<...>“.

2.2. Kintamoji geometrija

Tarybos pamatinis sprendimas 2001/413/TVR, skirtas kovai su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu, taikomas visose valstybėse narėse.

Pagal prie Sutarčių pridėtą Protokolą Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės Jungtinė Karalystė ir Airija gali nuspręsti dalyvauti priimant šį pasiūlymą. Tokią galimybę jos turi ir pasiūlymą priėmus.

²⁹ 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 2015/847](#) dėl informacijos, teikiamos pervedant lėšas, ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1781/2006.

³⁰ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 910/2014](#) dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB.

³¹ 2012 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos [reglamentas \(ES\) Nr. 260/2012](#), kuriuo nustatomi kredito pervedimų ir tiesioginio debeto operacijų euraiis techniniai ir komerciniai reikalavimai ir iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 924/2009.

³² 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva \(ES\) 2016/1148](#) dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti.

Kadangi 2017 m. kovo 29 d. pagal Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnį Jungtinė Karalystė pranešė apie savo ketinimą pasitraukti iš Sąjungos, Sutartys Jungtinei Karalystei nustos galioti nuo susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dienos arba, jei tokio susitarimo nebus, praėjus dvejiems metams nuo pranešimo gavimo, nebent Europos Vadovų Taryba, susitarusi su Jungtine Karalyste, nuspręstų tą terminą pratęsti. Dėl šios priežasties ir nedarant poveikio jokioms susitarimo dėl išstojimo nuostatoms pirmiau nurodytas Jungtinės Karalystės dalyvavimo apibūdinimas galioja iki tol, kol Jungtinė Karalystė nustos būti valstybe nare.

Pagal Protokolą Nr. 22 dėl Danijos pozicijos Danija nedalyvauja Tarybai priimant priemones pagal SESV V antraštinę dalį (išskyrus vizų politiką). Todėl pagal šiuo metu galiojančią tvarką Danija nedalyvauja priimant šį pasiūlymą ir jis nebus jai privalomas.

2.3. Subsidiarumo principas

Sukčiavimas negrynosiomis mokėjimo priemonėmis turi labai svarbų tarpvalstybinį aspektą – tiek ES, tiek už jos ribų. Tipinė byla gali būti susijusi su neteisėtu kortelės duomenų nuskaitymu (angl. *skimming*) ES šalyje, suklastotos kortelės pagaminimu naudojant tuos duomenis ir grynųjų pinigų išėmimu naudojant tą suklastotą kortelę už ES ribų siekiant apeiti aukštus saugumo standartus. Tokie nusikaltimai vis dažniau padaromi internetu.

Todėl veiksmingos kovos su tokiais nusikaltimais tikslo nepavyksta tinkamai pasiekti valstybėms narėms imantis savarankiškų ar nesuderintų veiksmų:

- dėl tokių nusikaltimų susiklosto situacijos, kai nukentėjusysis, pažeidėjas ir įrodymai gali priklausyti skirtingoms nacionalinėms teisės sistemoms tiek ES, tiek už jos ribų. Todėl nenustačius būtiniausių bendrų taisyklių pavienėms šalims gali prireikti labai daug laiko ir pastangų veiksmingai kovojant su tokiais nusikaltimais;
- poreikis imtis ES veiksmų jau buvo pripažintas rengiant dabar galiojančią ES teisės aktą dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu (pamatinį sprendimą);
- ES intervencijos poreikis matyti ir įgyvendinant iniciatyvas, kuriomis ES lygmeniu koordinuojamos valstybių narių priemonės šioje srityje, pavyzdžiui, specialios Europolo grupės, dirbančios sukčiavimo mokėjimais srityje³³, iniciatyvą ir EMPACT politikos ciklo prioritetą operatyvinio bendradarbiavimo kovojant su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis srityje³⁴. Pridėtinė tų iniciatyvų vertė padedant valstybėms narėms kovoti su tokiais nusikaltimais taip pat ne vieną kartą pripažinta konsultuojantis su suinteresuotaisiais subjektais, kai buvo rengiamas šis pasiūlymas, visų pirma susitikimuose su ekspertais.

ES veiksmai teikia pridėtinės vertės ir todėl, kad leidžia lengviau bendradarbiauti su ne ES šalimis atsižvelgiant į tai, kad tarpvalstybinis sukčiavimas negrynosiomis mokėjimo priemonėmis dažnai peržengia ES sienas. Būtiniausių bendrų taisyklių nustatymas ES taip pat galėtų padėti rasti veiksmingų teisėkūros sprendimų ne ES šalyse, kas palengvintų tarpvalstybinį bendradarbiavimą pasauliniu lygmeniu.

³³ Žr. [Europolo interneto svetainę](#).

³⁴ Daugiau informacijos pateikiama [čia](#).

2.4. Proporcingumo principas

Remiantis Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatytu proporcingumo principu siūloma naujoji direktyva taikytina tik tiek, kiek būtina ir proporcinga siekiant įgyvendinti tarptautinius standartus ir pritaikyti teisės nuostatas dėl šios srities nusikalstamų veikų atsižvelgiant į naujas grėsmes. Su tyrimo priemonių ir keitimusi informacija susijusios priemonės įtraukiamos tik tiek, kiek reikia siekiant užtikrinti veiksmingą siūlomos baudžiamosios teisės sistemos veikimą.

Pasiūlyme nusikalstamų veikų sąvokos aprėptis nustatoma siekiant apimti visus susijusius veiksmus, tačiau neviršijant to, kas būtina ir proporcinga.

2.5. Pasirinkta priemonė

Pagal SESV 83 straipsnio 1 dalį būtiniausias taisyklės dėl nusikalstamų veikų ir sankcijų apibrėžčių sunkių tarpvalstybinių nusikaltimų, įskaitant mokėjimo priemonių klastojimą ir kompiuterinius nusikaltimus, srityje gali nustatyti tik Europos Parlamentas ir Taryba, priimdami direktyvas pagal įprastą teisėkūros procedūrą.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTAISIAIS SUBJEKTAIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

3.1. Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas

Komisija atliko galiojančių ES teisės aktų vertinimą³⁵ ir parengė šio pasiūlymo poveikio vertinimą (išsamiau žr. atitinkamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente).

Atliekant vertinimą nustatyti trys problemos lemiantys veiksniai, kiekvieną iš kurių sudaro keli aspektai:

---

³⁵ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, poveikio vertinimas, pridamas prie Direktyvos dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu pasiūlymo, SWD(2017)298.

Veiksniai	Veiksnių aspektai
1. Kai kurių nusikaltimų pagal dabartinę teisinę sistemą neįmanoma veiksmingai ištirti ir už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn	a. Už kai kuriuos nusikaltimus neįmanoma veiksmingai patraukti baudžiamojon atsakomybėn, nes su tam tikromis (visų pirma nematerialiosiomis) mokėjimo priemonėmis susijusios veikos valstybėse narėse kriminalizuojamos skirtingai arba nekriminalizuojamos. b. Už parengiamuosius veiksmus sukčiaujant negrynosiomis mokėjimo priemonėmis neįmanoma veiksmingai patraukti baudžiamojon atsakomybėn, nes valstybėse narėse jie kriminalizuoti skirtingai arba nekriminalizuoti. c. Atliekant tarpvalstybinius tyrimus gali kilti kliūčių, nes valstybėse narėse už tas pačias veikas numatytos skirtingo dydžio sankcijos. d. Veiksmingam tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui gali trukdyti ir jurisdikcijos nustatymo sunkumai.
2. Kai kurių nusikaltimų neįmanoma veiksmingai ištirti ir už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn dėl praktinių kliūčių	a. Laikas, kurio reikia informacijai pateikti bendradarbiaujant tarpvalstybiniu lygmeniu, gali būti per ilgas, o tai gali kliudyti tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui. b. Tyrimui ir baudžiamajam persekiojimui trukdo nepakankamas pranešimas teisėsaugos institucijoms apie nusikaltimus dėl viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimo apribojimų.
3. Nusikaltėliai pasinaudoja spragomis sukčiavimo prevencijos priemonėse	a. Dalijimosi informacija spragos viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimo srityje kliudo prevencijai. b. Nusikaltėliai naudojami nukentėjusiųjų nežinojimu.

Iš problemų lemiančių veiksmų matyti, kad nagrinėjamas klausimas labiausiai susijęs su **reguliavimo nepakankamumu**, nes galiojanti ES teisinė sistema (pamatinis sprendimas) iš dalies pasenęs, pirmiausia dėl **technologijų plėtros**. Atliekant vertinimą paaiškėjo, kad vėliau priimtais teisės aktais tos reguliavimo spragos užpildyti nepavyko.

3.2. Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais

Konsultavimosi veikla

Vykdyti trijų rūšių konsultavimosi veiksmai: atviros viešos konsultacijos, Europos Komisijos organizuotos tikslinės konsultacijos ir rangovo organizuotos tikslinės konsultacijos.

1. Atviros viešos konsultacijos

2017 m. kovo 1 d. Europos Komisija pradėjo atviras viešas konsultacijas siekdama išsiaiškinti plačiosios visuomenės nuomonę dėl problemos apibūdinimo, sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis srityje galiojančios teisinės sistemos svarbos ir veiksmingumo ir problemų sprendimo galimybių ir galimo jų poveikio. Konsultacijos baigėsi praėjus 12 savaičių, 2017 m. gegužės 24 d.

Atsakymus į atvirų viešų konsultacijų klausimynus pateikė 33 šios srities specialistai ir 21 plačiosios visuomenės atstovas. Keturi specialistai pateikė papildomų rašytinių pastabų. Atsakę šios srities specialistai:

- privačios įmonės (privatusis sektorius);
- tarptautinės ar nacionalinės valdžios institucijos (teisėsaugos agentūros, teismai ir ES institucijos bei įstaigos);
- prekybos, verslo ar profesinės organizacijos (pvz., nacionalinės bankų federacijos);
- nevyriausybinių organizacijų, platformos arba tinklai;
- profesionalių konsultacijų įmonės, advokatų kontoros, savarankiškai dirbantys konsultantai.

2. Europos Komisijos organizuotos tikslinės konsultacijos:

- plataus masto ekspertų susitikimai su visų ES šalių policijos ir teisminių institucijų atstovais (kuriuos atrinko valstybės narės) ir privačiojo sektoriaus ekspertais (finansų įstaigų atstovais, mokėjimo paslaugų teikėjais, prekiautojais, kortelių sistemų atstovais);
- įvairūs susitikimai su akademinio pasaulio ekspertais ir suinteresuotaisiais subjektais, teisėsaugos agentūrų, virtualiosios valiutos sektorių, vartotojų organizacijų, privačių finansų įstaigų ir finansų reguliavimo institucijų atstovais.

3. Rangovo organizuotos tikslinės konsultacijos

Rangovas organizavo tikslines konsultacijas, kurias sudarė apklausos internetu ir pokalbiai. Preliminarūs rezultatai buvo pristatyti patvirtinimo tikslinei grupei, kuri vėliau pateikė atsiliepimus ir patikrino konsultacijų rezultatus.

Iš viso dalyvavo 125 suinteresuotieji subjektai iš 25 valstybių narių.

Pagrindiniai rezultatai

- Nusikalstamumo aspektas
Su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis susijusios sąnaudos apskritai vertinamos kaip didelės ir manoma, kad artimiausiais metais jos dar didės. Visų kategorijų suinteresuotiesiems subjektams buvo sunku kiekybiškai įvertinti šį nusikalstamą reiškinių. Statistikos nedaug, su ja ne visada galima susipažinti. Tačiau kai kas pateikė konkrečių pavyzdžių, iš kurių matyti, jog tam tikrų rūšių sukčiavimas negrynosiomis mokėjimo priemonėmis yra reikšmingas.
- Baudžiamosios teisės sistema
Dauguma suinteresuotųjų subjektų mano, kad galiojanti ES teisinė sistema tik iš dalies tenkina dabartinius saugumo poreikius, ypač kalbant apie mokėjimo priemonių ir nusikalstamų veikų apibrėžtis. Kai kurie respondentai patvirtino, kad nacionalinės teisės sistemas reikėtų iš dalies keisti.
- Baudžiamojo proceso teisė
Nepaisant taikomų teisės aktų, dabartinis valstybių narių bendradarbiavimo lygis tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo srityje vertinamas kaip tik iš dalies

patenkinamas. Plačiai pripažįstama Europolo parama palengvinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą.

- Teisėsaugos institucijų informavimas apie nusikaltimus

Dėl teisėsaugos institucijų informavimo laikomasi įvairių nuomonių: kai kurie respondentai yra patenkinti dabartiniu informavimo lygmeniu, o kiti mano, kad jį reikėtų didinti. Įvairių kategorijų suinteresuotieji subjektai sutaria, kad būsimos informavimo apie nusikaltimus politikos galimybes reikia suderinti su faktiniais teisėsaugos institucijų pajėgumais tirti bylas.

- Viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimas:

suinteresuotieji subjektai mano, kad viešųjų ir privačiųjų įstaigų bendradarbiavimas apskritai yra naudingas, ir sutaria, kad jį reikėtų skatinti siekiant geriau kovoti su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis, visų pirma prevencijos srityje.

Dauguma suinteresuotųjų subjektų mano, kad viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą kovojant su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis reikėtų gerinti. Ypač nepatenkinti privačiojo sektoriaus atstovai. Kaip svarbiausias bendradarbiavimo kliūtis jie įvardijo, pavyzdžiui, ribotą galimybę dalytis informacija su teisėsaugos institucijomis ir ribotas tokių mainų užtikrinimo priemonės.

Didžioji dauguma suinteresuotųjų subjektų pritaria, kad, siekiant vykdyti tyrimus ir patraukti nusikaltėlius baudžiamojon atsakomybėn, finansų įstaigoms turėtų būti suteikta galimybė operatyviai dalytis tam tikra nukentėjusiojo asmens informacija su nacionaline arba kitos ES šalies policija (pvz., pranešti pavardę, banko sąskaitos duomenis, adresą ir kt.).

Keli suinteresuotieji subjektai taip pat minėjo prastą privačiųjų ir viešųjų įstaigų bendradarbiavimą kaip kliūtį kovojant su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis.

Privačios įmonės, valdžios institucijos, prekybos, verslo ar profesinės asociacijos mano, kad teisės aktai, nesuderinti prioritetai ir nepasitikėjimas kartu su praktinėmis ir organizacinėmis problemomis yra kliūtys, trukdančios valdžios institucijoms ir privačioms įstaigoms sėkmingai bendradarbiauti, kai dalyviai yra skirtingose ES šalyse. Kaip kliūtį privačios įmonės ir valdžios institucijos taip pat minėjo tinkamų technologijų (pvz., ryšio kanalų) trūkumą.

- Nukentėjusiųjų teisės

Suinteresuotieji subjektai pabrėžė, kad svarbu apsaugoti sukčiavimo aukas. Kai kurių konsultacijų dalyvių nuomone, nukentėjusieji nėra pakankamai apsaugoti, nors valstybių narių lygmeniu įgyvendinamos iniciatyvos apskritai vertinamos palankiai. Nukentėjusiųjų asociacijos sukūrė gerus bendradarbiavimo su teisėsaugos institucijomis mechanizmus. Keli suinteresuotieji subjektai nurodė, kad reikia užtikrinti geresnę nukentėjusiųjų apsaugą nuo tapatybės vagystės, kuri, jų nuomone, aktuali tiek fiziniams, tiek juridiniams asmenims. Todėl nukentėjusiuosius reikėtų apsaugoti neatsižvelgiant į jų juridinį statusą.

3.3. Poveikio vertinimas

Laikydamosi Komisijos geresnio reglamentavimo gairių³⁶ Komisija atliko poveikio vertinimą³⁷, kad įvertintų, ar teisėkūros pasiūlymas yra reikalingas.

2017 m. liepos 12 d. buvo pateiktas ir su Reglamentavimo patikros valdyba (RPV) aptartas poveikio vertinimas. Valdyba pripažino, jog stengiamasi kiekybiškai įvertinti sąnaudas ir naudą. Ji paskelbė teigiamą nuomonę³⁸ su rekomendacija toliau tobulinti ataskaitą atsižvelgiant į šiuos aspektus:

1. ataskaitoje nepakankamai paaiškintos politinės aplinkybės, įskaitant ryšį su taikomais ir numatomais teisiniais ir visos Europos bendradarbiavimo mechanizmais ir jų papildomumą;
2. su augimu susijusios iniciatyvos tikslui suteikta pernelyg didelė reikšmė.

Poveikio vertinimo ataskaita buvo peržiūrėta atsižvelgiant į oficialioje Valdybos pastabas, pateiktas jos teigiamoje nuomonėje.

Išnagrinėjus galimas politikos priemones kiekvienai vertinime nustatytai problemai spręsti ir apsvarsčius, kurias priemones palikti ir kurias atmesti, priemonės buvo sugrupuotos pagal politikos galimybes. Kiekviena politikos galimybė skirta visoms nustatytoms problemoms spręsti. Įvairios išnagrinėtos politikos galimybės gali būti sumuojamos, t. y. ES teisėkūros veiksmų imamasi vis aukštesniu lygmeniu. Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjama problema susijusi su reguliavimo nepakankamumu, svarbu nustatyti visas reguliavimo priemones, kad būtų rastas proporcingiausias ES sprendimas.

Išnagrinėtos šios toliau išvardytos galimybės.

- **A galimybė:** pagerinti ES teisės aktų įgyvendinimą ir skatinti viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimo savireguliaciją;
- **B galimybė:** sukurti naują teisės aktų sistemą ir skatinti viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimo savireguliaciją;
- **C galimybė:** kaip B galimybė, vietoj savireguliacijos numatant nuostatas dėl savanoriško informavimo vykdamas viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą ir naujas nuostatas dėl informuotumo lygio didinimo;
- **D galimybė:** kaip C galimybė, kartu numatant papildomas nuostatas dėl jurisdikcijos, kuriomis būtų papildytos Europos tyrimo orderio ir teismo uždraudimo taisyklės

C galimybė laikoma tinkamiausia ir kokybiniu požiūriu, ir sąnaudų bei naudos požiūriu.

Kalbant apie naudą, įgyvendinus tinkamiausią galimybę būtų skatinami veiksmingesni ir efektyvesni teisėsaugos veiksmai kovojant su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis nuosekliau taikant taisykles visoje ES, geriau bendradarbiaujant tarpvalstybiniu lygmeniu ir užtikrinant geresnį viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija. Šia iniciatyva būtų padidintas saugumas ir taip sustiprintas pasitikėjimas bendrąja skaitmenine rinka.

³⁶ Daugiau informacijos apie Geresnio reglamentavimo gaires paskelbta [čia](#).

³⁷ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, poveikio vertinimas, pridedamas prie Direktyvos dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu pasiūlymo, SWD(2017)298.

³⁸ Europos Komisijos Reglamentavimo patikros valdyba, Nuomonė dėl poveikio vertinimo „Kova su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu“, SEC(2017)390.

Kalbant apie sąnaudas, vertinama, kad naujos iniciatyvos sukūrimo ir įgyvendinimo sąnaudos valstybėse narėse sudarys maždaug 561 000 EUR (vienkartinė suma). Nuolatinės valstybės narės tenkančios įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo sąnaudos sudarys maždaug 2 285 140 EUR per metus (visose valstybėse narėse susidaranti suma).

Kadangi pasiūlyme nenumatyta jokių privalomų ataskaitų teikimo taisyklių, įmonėms, įskaitant MVĮ neturėtų atsirasti jokių papildomų sąnaudų. Kitos nuostatos, kurios būtų įtrauktos į pasiūlymą, poveikio MVĮ taip pat neturi.

Apskritai tikimasi, kad suminis siūlomų priemonių poveikis administracinėms ir finansinėms išlaidoms bus didesnis palyginti su dabartiniu, nes dėl tirtinų bylų skaičiaus teisėsaugos ištekliai šioje srityje bus išnaudojami ir reikėtų juos didinti. Pagrindinės priežastys:

- tikėtina, kad dėl platesnės mokėjimo priemonių apibrėžties ir papildomų nusikalstamų veikų (parengiamųjų veiksmų) įtraukimo padidės bylų, su kuriomis policijai ir teisminėms institucijoms teks dirbti, skaičius;
- siekiant padidinti tarpvalstybinį bendradarbiavimą reikės papildomų išteklių;
- dėl valstybių narių prievolės rinkti statistinius duomenis atsiras papildoma administracinė našta.

Kita vertus, sukūrus aiškią teisinę sistemą kovai su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis dalyviais atsiras galimybė anksčiau nustatyti su sukčiavimu susijusius veiksmus, už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn ir bausti. Be to, nors viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimo skatinimas reiškia, kad reikės papildomų išteklių, didesnis teisėsaugos institucijų veiksmų veiksmingumas ir efektyvumas pasireikš nedelsiant.

3.4. Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas

Kokybiniu požiūriu šiuo pasiūlymu galima pasiekti supaprastinimą keliuose srityse, pvz.,

- toliau derinant nacionalinės baudžiamosios teisės sistemas (pvz., parengiant bendras apibrėžtis ir nustatant minimalų didžiausių sankcijų lygį) būtų supaprastintas ir paskatintas tarpvalstybines bylas tiriančių ir baudžiamąjį persekiojimą vykdančių nacionalinių teisėsaugos įstaigų bendradarbiavimas;
- visų pirma, nustatius aiškesnes taisykles dėl jurisdikcijos, sustiprinus nacionalinių kontaktinių centrų vaidmenį ir dalijantis duomenimis ir informacija tarp nacionalinių policijos įstaigų ir su Europolu galima toliau supaprastinti bendradarbiavimo procedūras ir praktiką.

Supaprastinimo potencialo negalima įvertinti kiekybiškai dėl duomenų trūkumo (ir kai kuriais atvejais dėl to, kad neįmanoma atskirti pamatinio sprendimo poveikio).

Apskritai šios iniciatyvos reglamentavimo tinkamumas labai ribotas.

1. Pirma, 2001 m. pamatinis sprendimas jau yra palyginti paprastas teisės aktas, kurio supaprastinimo galimybės yra ribotos.
2. Antra, šia iniciatyva siekiama padidinti saugumą užpildant esamas spragas. Paprastai dėl to atsirastų didesnių administracinių sąnaudų, nes reikėtų tirti nusikaltimus, kurie šiuo metu į taikymo sritį nepatenka, ir už juos patraukti baudžiamojon atsakomybėn, ir nepavyktų tiek daug sutaupyti, kaip supaprastinus tarpvalstybinį bendradarbiavimą.
3. Trečia, iniciatyva nesiekia sukurti papildomos naštos arba teisinių prievolių įmonėms ir piliečiams. Pagal ją valstybių narių prašoma skatinti ir palengvinti informavimą tinkamais kanalais (o ne nustatyti informavimo prievolę), kaip

numatyta kituose ES teisės aktuose, kaip antai Direktyvoje 2011/93 dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija (16 straipsnio 2 dalis).

3.5. Pagrindinės teisės

Pasiūlyme yra nuostatų, kuriomis kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu teisinė sistema pritaikoma atsižvelgiant į naujas ir naujai kylančias grėsmes ir nustatomas reguliavimas naujų formų sukčiavimui negrynosiomis priemonėmis, kurios kol kas į jo taikymo sritį nepatenka.

Galutinis šių priemonių tikslas – apsaugoti nukentėjusiųjų ir potencialių nukentėjusiųjų teises. Aiški teisinė sistema, pagal kurią teisėsaugos ir teisminės institucijos galėtų imtis veiksmų dėl nusikalstamos veiklos, tiesiogiai veikiančios nukentėjusiųjų asmens duomenis, įskaitant parengiamųjų veiksmų kriminalizavimą, visų pirma leistų geriau apsaugoti nukentėjusiųjų ir potencialių nukentėjusiųjų teisę į privatumą ir asmens duomenų apsaugą.

Kartu visomis šiame pasiūlyme numatytomis priemonėmis paisoma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintų pagrindinių teisių ir principų ir jas reikia atitinkamai taikyti. Bet kokiems apribojimams, susijusiems su naudojimusi šiomis pagrindinėmis teisėmis ir laisvėmis, turi būti taikomos sąlygos, nustatytos Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje, t. y., laikomasi proporcingumo principo atsižvelgiant į tai, kad teisėtai siekiama Sąjungos bendrais interesais pripažintų tikslų arba kai to reikia kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti, jie turi būti numatyti įstatymais ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės. Jų apribojimai turi būti nustatyti teisės aktais ir turi būti atsižvelgiama į Chartijoje įtvirtintų teisių ir laisvių esmę.

Atsižvelgta į įvairias Chartijoje įtvirtintas pagrindines teises ir laisves, įskaitant: teisę į laisvę ir saugumą; teisę į privatų ir šeimos gyvenimą; laisvę pasirinkti profesiją ir teisę dirbti; laisvę užsiimti verslu; teisę į nuosavybę; teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą; nekaltumo prezumpciją ir teisę į gynybą; teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei bausmės proporcingumo principus, taip pat teisę nebūti antrą kartą teisiamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką.

Visų pirma pasiūlyme laikomasi principo, kad nusikalstamos veikos ir sankcijos turi būti nustatytos teisės aktuose ir kad jos turi būti proporcingos. Nusikalstamų veikų aprėptis jame neviršija to, kas būtina veiksmingai patraukti baudžiamojon atsakomybėn už veiksmus, keliančius ypatingą grėsmę saugumui, taip pat jame nustatomos būtiniausios taisyklės dėl sankcijų dydžio pagal proporcingumo principą atsižvelgiant į nusikalstamos veikos pobūdį.

Pasiūlymu užtikrinama, kad asmenų, įtariamų šioje direktyvoje apibrėžta nusikalstama veika, duomenys būtų tvarkomi laikantis pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą ir galiojančių taikytinų teisės aktų, taip pat vykdant viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas neturi tiesioginio poveikio ES biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

5.1. Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka

Komisija stebės Direktyvos įgyvendinimą remdamasi valstybių narių pateikta informacija apie priemones, kurių imtasi, siekiant, kad įsigalioję šios direktyvos laikymuisi būtini įstatymai ir kiti teisės aktai.

Praėjus dvejiems metams po galutinio šios direktyvos įgyvendinimo termino, Komisija pateiks ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, kurioje įvertins, koku mastu valstybės narės ėmėsi reikiamų priemonių, kad būtų laikomasi šios direktyvos.

Be to, Komisija atliks šios direktyvos poveikio vertinimą praėjus šešeriems metams po galutinio jos įgyvendinimo termino, kad būtų praėjęs pakankamai ilgas laikotarpis ir būtų galima įvertinti iniciatyvos poveikį ją visiškai įgyvendinus visose valstybėse narėse.

5.2. Aiškinamieji dokumentai

Aiškinamieji dokumentai dėl direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę nereikalingi.

6. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

6.1. Siūlomų veiksmų santrauka

Šiuo pasiūlymu panaikinant Pamatinį sprendimą 2001/413/TVR atnaujinama dauguma jo galiojančių nuostatų ir šis pasiūlymas suderinamas su vertinimo ir poveikio vertinimo išvadamis (pvz., dėl tinkamiausios galimybės).

Toliau esančioje lentelėje nurodytos šio pasiūlymo nuostatų ir pamatinio sprendimo nuostatų atitikties, kad būtų aišku, kurie straipsniai yra nauji ir kurie pamatinio sprendimo straipsniai buvo atnaujinti.

	DIREKTYVA		PAMATINIS SPRENDIMAS		Pastabos
	Straipsnis	Konstatuojamoji dalis	Straipsnis	Konstatuojamoji dalis	
I. Dalykas ir terminų apibrėžtys	1. Dalykas	1–6	Nėra	1-7	Nauja
	2. Apibrėžtys	7-8	1. Apibrėžtys	10	Atnaujinta
II. Nusikalstamos veikos	3. Mokėjimo priemonių naudojimas sukčiaujant	9	2. Su mokėjimo priemonėmis susiję nusikaltimai	8-10	
	4. Nusikalstamos veikos, susijusios su pasirengimu naudoti mokėjimo priemones sukčiaujant				
	5. Su informacinėmis sistemomis susiję nusikaltimai		3. Kompiuteriniai nusikaltimai		
	6. Nusikalstamoms veikoms vykdyti naudojamos priemonės		4. Su specialiai pritaikytais prietaisais susiję nusikaltimai		
	7. Kurstymas, bendrininkavimas ir kėsینimasis		5. Dalyvavimas, kurstymas ir pasikėsینimas		
	8. Sankcijos fiziniams asmenims	10-11	6. Sankcijos	9	
	9. Juridinių asmenų atsakomybė	Nėra	7. Juridinių asmenų atsakomybė	Nėra	
	10. Sankcijos juridiniams asmenims		8. Sankcijos juridiniams asmenims		
III. Jurisdikcija ir tyrimas	11. Jurisdikcija	12-14	9. Jurisdikcija; 10. Ekstradicija ir baudžiamasis persekiojimas	11	
	12. Veiksmingi tyrimai	15	Nėra	Nėra	Nauja
IV. Keitimasis informacija ir pranešimas apie nusikaltimus	13. Keitimasis informacija	16-18	11. Valstybių narių bendradarbiavimas; 12. Keitimasis informacija	11	Atnaujinta
	14. Pranešimas apie nusikaltimus	19	Nėra	Nėra	Nauja
V. Pagalba ir parama nukentėjusiesiems bei prevencija	15. Pagalba ir parama nukentėjusiesiems	20-22	Nėra		
	16. Prevencija	23	Nėra		
VI. Baigiamosios nuostatos	17. Stebėsena ir statistika	24	Nėra		
	18. Pamatinio sprendimo pakeitimas	25	Nėra		
	19. Perkėlimas į nacionalinę teisę	Nėra	14. Įgyvendinimas [14 straipsnio 1 dalis]		Atnaujinta

	20. Vertinimas ir ataskaitų teikimas		14. Įgyvendinimas [14 straipsnio 2 dalis]		
	21. Įsigaliojimas		15. Įsigaliojimas		
	Nėra	26-29	13. Teritorinis taikymas		Išbraukta

Konkrečiai šiuo pasiūlymu:

- mokėjimo priemonės apibrėžiamos išsamiau ir aiškiau, aprėpiant ir nematerialiąsias mokėjimo priemones, taip pat skaitmenines duomenų mainų laikmenas;
- nustatoma, kad pavogtos arba kitaip neteisėtai įgytos, suklastotos arba padirbtos mokėjimo priemonės turėjimas, pardavimas, įsigijimas siekiant naudotis, importas, platinimas arba suteikimas kitokiu būdu yra atskira nusikalstama veika, atskira nuo šių priemonių panaudojimo;
- išplečiama su informacinėmis sistemomis susijusių nusikalstamų veikų aprėptis, į ją įtraukiant visus mokėjimo sandorius, įskaitant sandorius, vykdomus naudojant skaitmenines duomenų mainų laikmenas;
- nustatomos taisyklės dėl sankcijų lygio, visų pirma minimalus didžiausių sankcijų lygis;
- nustatoma, kad sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma:
- tai, kad nusikalstamos veikos padarytos nusikalstamos organizacijos, kaip apibrėžta Pamatiniame sprendime 2008/841/TVR, neatsižvelgiant į jame nustatytą sankciją;
- tai, kad nusikalstama veika padaroma didelė suminė žala arba nusikaltėliai gauna didelės ekonominės naudos. Taip siekiama kovoti su didelio masto sukčiavimu, kai individualūs nuostoliai yra nedideli, visų pirma, kai sukčiaujant atliekami mokėjimai neturint kortelės (angl. *card-not-present*).
- patikslinama jurisdikcija pasiūlyme nurodytų nusikalstamų veikų atvejais – užtikrinama, kad valstybės narės turėtų jurisdikciją bylose, kai nusikalstama veika padaroma naudojant valstybės narės teritorijoje esančią informacinę sistemą, nors pažeidėjas gali būti už valstybės narės teritorijos ribų, arba kai pažeidėjas yra valstybės narės teritorijoje, nors informacinė sistema gali būti už jos ribų;
- patikslinama jurisdikcija, susijusi su nusikalstamos veikos padariniais – užtikrinama, kad valstybės narės galėtų įgyvendinti jurisdikciją, kai dėl nusikalstamos veikos padaryta žala jų teritorijoje, įskaitant žalą dėl asmens tapatybės vagystės;
- nustatomos priemonės, kuriomis Sąjungos lygmens bendradarbiavimas baudžiamosios teisenos srityje gerinamas stiprinant esamą struktūrą ir pasitelkiant operatyvinius kontaktinius centrus;
- nukentėjusiesiems ir privatiems subjektams sudaromos geresnės sąlygos pranešti apie nusikaltimus;
- atsižvelgiant į poreikį teikti statistinius duomenis apie sukčiavimą negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimą, nustatoma valstybių narių prievolė užtikrinti, kad būtų įdiegta tinkama statistinių duomenų apie siūlomoje direktyvoje nurodytas nusikalstamas veikas įrašymo, rengimo ir pateikimo sistema;
- numatoma, kad nukentėjusieji galėtų susipažinti su informacija apie savo teises ir galimą pagalbą ir paramą, neatsižvelgiant į tai, ar jų gyvenamosios vietos šalis yra kita nei sukčiautojo, arba į tai, kur vyksta baudžiamasis tyrimas.

6.2. Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas

1 straipsnis. Dalykas. Šiame straipsnyje nustatoma pasiūlymo taikymo sritis ir tikslas.

2 straipsnis. Apibrėžtys. Šiame straipsnyje išdėstomos teisės akte vartojamos apibrėžtys. 2 straipsnyje pateikiama virtualiųjų valiutų apibrėžtis, nustatyta Komisijos pasiūlyme dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos ir iš dalies keičiama Direktyva 2009/101/EB³⁹. Jei minėto pasiūlymo priėmimo proceso metu ši apibrėžtis keistųsi, šiame straipsnyje pateikiama virtualiųjų valiutų apibrėžtis taip pat turėtų būti atitinkamai pakeista.

3 straipsnis. Mokėjimo priemonių naudojimas sukčiaujant. Šiame straipsnyje išvardijamos nusikalstamos veikos, susijusios su nusikalstamais veiksmais, kurie laikomi tiesioginiu ir betarpišku sukčiavimu, kaip antai sukčiavimas mokėjimo priemonėmis, kurios gali būti tiek pavogtos, tiek suklastotos. Šios nusikalstamos veikos galio būti susijusios su visomis mokėjimo priemonėmis (materialiosiomis ir nematerialiosiomis), tad apima sukčiavimą pavogtais ar padirbtais mokėjimo duomenimis ar kitais įrašais, kurie leidžia arba kuriuos panaudojant galima sudaryti mokėjimo pavedimą ar kitaip pervesti pinigus, įskaitant perlaidas virtualiąją valiutą.

4 straipsnis. Nusikalstamos veikos, susijusios su pasirengimu naudoti mokėjimo priemones sukčiaujant. Šiame straipsnyje išvardijamos nusikalstamos veikos, susijusios su nusikalstamais veiksmais, kurie, nors tiesiogiai nėra faktinis sukčiavimas, dėl kurio netenkama turto, yra padaromi kaip rengiantis sukčiauti. Tai, be kita ko, mokėjimo priemonės vagystė arba klastojimas, taip pat įvairios veikos, susijusios su prekyba tokiomis pavogtomis ar suklastotomis priemonėmis. Tai gali būti jų turėjimas, platinimas arba suteikimas siekiant jas panaudoti sukčiaujant, įskaitant atvejus, kai pažeidėjas žino apie galimybę panaudoti jas sukčiaujant (*dolus eventualis*). Kaip ir 3 straipsnis, jis taikytinas visoms su mokėjimo priemonėmis (materialiosiomis ir nematerialiosiomis) susijusioms nusikalstamoms veikoms, todėl jis taip pat taikomas tokiems veiksams kaip prekyba pavogtais duomenimis (angl. *carding*) ir duomenų vagystė (angl. *phishing*)⁴⁰.

5 straipsnis. Nusikalstamos veikos, susijusios su informacinėmis sistemomis. Šiame straipsnyje išvardijamos su informacinėmis sistemomis susijusios nusikalstamos veikos, kurios turi būti kriminalizuotos valstybės narėse. Sąraše esama elementų, pagal kuriuos šios nusikalstamos veikos atskiriamos nuo neteisėto įsikišimo į sistemas ar neteisėto įsikišimo į duomenis pagal Direktyvą 2013/40/ES, pvz., piniginės vertės pervedimo siekiant neteisėtos naudos. Šis straipsnis parengtas, kad būtų kriminalizuoti tokie veiksmai kaip įsibrovimas į nukentėjusiojo kompiuterį arba prietaisą siekiant nukreipti nukentėjusiojo veiksmus į padirbtą internetinės bankininkystės svetainę, kad nukentėjusysis atliktų mokėjimą pažeidėjo (arba „pinigų mulų“) kontroliuojamoje banko sąskaitoje⁴¹. Jis taikytinas ir kitokiems nusikalstamiems veiksams, kaip antai neteisėtam nukreipimui į tam tikras svetaines (angl.

³⁹ [COM\(2016\) 450 final](#).

⁴⁰ Duomenų vagystė yra sukčiautojų naudojamas būdas prieiti prie vertingų asmens duomenų, kaip antai vartotojo vardų ir slaptažodžių. Dažniausiai daugeliu e. pašto adresų išsiunčiamas elektroninis laiškas tarsi iš žinomos ir patikimos bendrovės. Toks elektroninis laiškas gali nukreipti gavėją į netikrą interneto svetainę, kurioje jo prašoma pateikti asmeninę informaciją.

⁴¹ Terminas „pinigų mulas“ reiškia, kad asmuo perduoda nusikalstamu būdu gautas pajamas iš vienos šalies į kitą. Pinigų mulai gauna tas pajamas į savo sąskaitą, po to jų prašoma jas ir pervesti į kitą sąskaitą, dažnai užsienyje, pasiliekančią tam tikrą sumą sau (ActionFraudUK, 2017 m.). Kartais jie žino, kad tos lėšos gautos nusikalstamu būdu; kartais jie apgaunami ir galvoja, kad lėšos gautos sąžiningai.

pharming)⁴², kuriais informacinių sistemų pagalba siekiama neteisėto pelno vykdytojui ar kitam asmeniui.

6 straipsnis. Nusikalstamos veikoms vykdyti naudojamos priemonės. Šiame straipsnyje išvardijamos nusikalstamos veikos, susijusios su priemonėmis, kuriomis naudojantis vykdomos 4 straipsnio a ir b punktuose ir 5 straipsnyje nurodytos nusikalstamos veikos; jos valstybėse narėse turi būti kriminalizuotos. Šiuo straipsniu siekiama kriminalizuoti tyčinę, pvz., duomenų vagystės prietaisų, kenksmingos programinės įrangos ir suklastotų interneto svetainių, naudojamų duomenims vogti, gamybą, pardavimą, įsigijimą siekiant naudotis, importą, platinimą arba suteikimą kitais būdais. Šiame straipsnyje visų pirma remiamasi Pamatinio sprendimo 2001/413/TVR 4 straipsniu ir Direktyvos 2014/62/ES dėl euro ir kitų valiutų apsaugos nuo padirbinėjimo baudžiamosios teisės priemonėmis 3 straipsnio d punkto i papunkčiu.

7 straipsnis. Kurstymas, pagalba ir bendrininkavimas bei kėsinimasis. Šis straipsnis taikytinas veiksams, susijusiems su 3–6 straipsniuose išvardytomis nusikalstamomis veikomis, ir įpareigoja valstybes nares kriminalizuoti visų formų pasirengimo ir dalyvavimo veiksmus. Numatyta baudžiamoji atsakomybė už kėsinimąsi įvykdyti 3–6 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas.

8 straipsnis. Fiziniais asmenimis taikomos sankcijos. Tam, kad būtų veiksmingai kovojama su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu, visose valstybėse narėse turi būti taikomos atgrasomos sankcijos. Kaip numatyta kituose ES teisės aktuose, kuriais suderinamas baudžiamųjų sankcijų lygis, šiame straipsnyje nustatyta, kad didžiausia bausmė pagal nacionalinę teisę turėtų būti ne mažesnė kaip treji metai laisvės atėmimo, išskyrus 6 straipsnyje nustatytas nusikalstamas veikas, už kurias skiriama didžiausia bausmė turėtų būti ne mažesnė kaip dveji metai laisvės atėmimo. Numatomos griežtesnės sankcijos už sunkius nusikaltimus, kaip antai didžiausia bent penkerių metų sankcija, jei nusikaltimą padaro nusikalstama organizacija, kaip apibrėžta 2008 m. spalio 24 d. Tarybos pamatiniame sprendime 2008/841/TVR dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu⁴³, arba jei dėl didelio nusikaltimo masto padaroma didelė ar reikšminga žala, visų pirma tais atvejais, kai individuali žala nedidelė, bet bendroji žala didelio masto, arba kai bendra pažeidėjo gautos naudos vertė yra ne mažesnė kaip 20 000 EUR.

Iš turimų duomenų matyti, kad už Pamatinio sprendimo 2001/413/TVR 2–5 straipsniuose išvardytas nusikalstamas veikas daugumoje valstybių narių, apie kurias gauta informacijos, baudžiama taikant konkrečias sankcijas. Tačiau jos iš esmės nesuderintos – nors visose valstybėse narėse bent jau už sunkius nusikaltimus numatytas laisvės atėmimas, už tuos pačius veiksmus taikytinų sankcijų lygis gerokai skiriasi. Taigi kai kuriose valstybėse narėse jų atgrasomasis poveikis yra mažesnis nei kitose.

Skirtingas sankcijų lygis taip pat gali neigiamai atsiliepti teisminiam bendradarbiavimui. Jeigu valstybės narės baudžiamajame kodekse numatytos nedidelės mažiausios bausmės, teisėsaugos ir teisminės institucijos gali neteikti prioriteto bylų dėl sukčiavimo, kai mokama neturint kortelės (angl. *card-not-present*), tyrimui ir tokių sukčiautojų baudžiamajam persekiojimui. Tai gali turėti neigiamą poveikį ir tarpvalstybiniam bendradarbiavimui, kai kita valstybė narė prašo pagalbos, nes tokiu atveju prašymą sunkiau apdoroti laiku. Tikėtina, kad

⁴² Neteisėtas nukreipimas į tam tikras svetaines – tai toks sukčiavimas, kai asmeniniame kompiuteryje arba serveryje įdiegiamas kenkėjiškas programos kodas, kuriuo vartotojai, apie tai nežinodami ir nedavę sutikimo, nukreipiami į sukčiavimo tikslais sukurtas interneto svetaines.

⁴³ [OL L 300, 2008 11 11, p. 42.](#)

daugiausia iš sankcijų lygių skirtumų išlošia stambiausio masto nusikaltėliai, t. y. tarptautinio organizuoto nusikalstamumo grupuotės, veikiančios keliose valstybėse narėse.

9 ir 10 straipsniai. Juridinių asmenų atsakomybė ir jiems taikomos sankcijos. Šie straipsniai taikomi visoms 3–7 straipsniuose išvardytoms nusikalstamoms veikoms. Pagal juos valstybės narės privalo užtikrinti juridinių asmenų atsakomybę, nepanaikindamos fizinių asmenų atsakomybės, ir taikyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas juridiniams asmenims. 10 straipsnyje pateikiama sankcijų pavyzdžių.

11 straipsnis. Jurisdikcija. Šiame straipsnyje, parengtame vadovaujantis teritoriškumo ir subjektiškumo principais, išvardijami atvejai, kuriais valstybės narės nustato savo jurisdikciją dėl 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų.

Jame panaudoti tam tikri Direktyvos 2013/40/ES dėl atakų prieš informacines sistemas 12 straipsnio elementai. Tais atvejais, kai sukčiavimas negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimas vyksta internete, tikėtina, kad nusikaltimas priklausys kelioms jurisdikcijoms – tokie nusikaltimai neretai padaromi naudojantis informacinėmis sistemomis už teritorijos, kurioje fiziškai yra pažeidėjas, ribų ir turi pasekmių kitoje šalyje, kurioje gali būti ir įrodymai. Taigi 11 straipsniu siekiama užtikrinti, kad tais atvejais, kai pažeidėjas ir nusikaltimui padaryti jo panaudota informacinė sistema yra skirtingų valstybių teritorijose, būtų taikoma teritorinė jurisdikcija.

Šiame straipsnyje yra naujas elementas, kuriuo atsižvelgiama į poreikį įtvirtinti jurisdikciją, jei žala padaryta kitoje jurisdikcijoje nei ta, kurioje padarytas pažeidimas, įskaitant žalą dėl asmens tapatybės vagystės. Taip siekiama į taikymo sritį įtraukti Direktyvoje 2013/40/ES dėl atakų prieš informacines sistemas neaptartas situacijas, kurios yra dažnos vykdant sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis nusikaltimus. Tai, be kita ko, atvejai, kai nė viena su nusikaltimu susijusi nusikalstama veika (pvz., mokėjimo kortelės duomenų vagystė, kortelės klonavimas, neteisėtas pinigų išėmimas iš bankomato) nebuvo įvykdyta valstybėje narėje, kurioje padaryta žala (pvz., kurioje nukentėjusysis turi banko sąskaitą, iš kurios pavogti pinigai). Tokiais atvejais labiausiai tikėtina, kad nukentėjusysis praneš apie įvykį tos valstybės narės institucijoms, kurioje buvo nustatytas ekonominis nuostolis. Svarbu, kad ta valstybė narė galėtų įgyvendinti savo jurisdikciją, kad užtikrintų veiksmingą tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą ir taip padėtų pagrindą tolesniems tyrimams, kuriuose gali dalyvauti kelios valstybės narės ar ne ES šalys.

12 straipsnis. Veiksmingi tyrimai. Šiuo straipsniu siekiama užtikrinti, kad nacionalinėje teisėje numatytas tyrimo priemonės, naudojamas kovai su organizuotu nusikalstamumu ar kitais sunkiais nusikaltimais, būtų galima naudoti ir tiriant sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimo atvejus, bent jau sunkiais atvejais. Be to, šiuo straipsniu siekiama užtikrinti, kad, nustačius teisinę informavimo prievolę, informacija valdžios institucijoms būtų pateikiama nedelsiant.

13 straipsnis. Keitimasis informacija. Šiuo straipsniu siekiama paskatinti daugiau naudotis nacionaliniais operatyviniais kontaktiniais centrais.

14 straipsnis. Pranešimas apie nusikaltimus. Šiuo straipsniu siekiama atsižvelgti į poveikio vertinime nustatytą poreikį paskatinti ir pagerinti informavimą apie nusikaltimus. Juo siekiama užtikrinti, kad nukentėjusieji ir privačios įstaigos turėtų galimybę tinkamais kanalais pranešti apie nusikaltimus, ir skatinti nedelsiant pranešti apie juos, panašiai, kaip atitinkamoje nuostatoje pagal Direktyvos 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija 16 straipsnio 2 dalį. 19 konstatuojamojoje dalyje pateikiama veiksmų, kurių būtų galima imtis, pavyzdžių.

15 straipsnis. Pagalba ir parama nukentėjusiesiems. Šiuo straipsniu valstybės narės įpareigojamos suteikti nukentėjusiesiems dėl sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis informaciją ir galimybę pranešti apie nusikaltimą, taip pat pakonsultuoti juos, kaip apsisaugoti nuo neigiamų sukčiavimo padarinių ir išvengti su juo susijusios žalos reputacijai.

Šio straipsnio nuostatos taikomos ir fiziniams, ir juridiniams asmenims, nes juos taip pat veikia šiame pasiūlyme nurodytų nusikalstamų veikų padariniai. Taip pat jame yra naujų nuostatų, kuriomis tam tikros konkrečios teisės, pagal Direktyvą 2012/29/ES suteiktos fiziniams asmenims, suteikiamos ir juridiniams asmenims.

16 straipsnis. Prevencija. Šiuo straipsniu siekiama didinti informuotumo lygį ir taip mažinti pavojų nukentėti dėl sukčiavimo rengiant informacines kampanijas ir vykdant mokslinių tyrimų ir švietimo programas. Poveikio vertinime nustatyta, kad tam tikros prevencijos spragos yra probleminis sukčiavimą negrynosiomis mokėjimo priemonėmis lemiantis veiksnys. Šiame straipsnyje laikomasi panašaus požiūrio, kaip Direktyvos 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija 23 straipsnyje („Prevencija“).

17 straipsnis. Stebėsena ir statistika. Šiame straipsnyje, atsižvelgiantį poreikį teikti statistinius duomenis apie sukčiavimą negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimą, nustatoma valstybių narių prievolė užtikrinti, kad būtų įdiegta tinkama sistema, pagal kurią būtų įrašomi, rengiami ir pateikiami statistiniai duomenys apie siūlomoje direktyvoje nurodytas nusikalstamas veikas ir apie jų taikomų sistemų (visais teisminio proceso etapais) veiksmingumą kovojant su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis. Jame laikomasi panašaus požiūrio, kaip Direktyvos 2012/43/ES dėl atakų prieš informacines sistemas 14 straipsnyje („Stebėjimas ir statistika“) ir Direktyvos 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos (4-osios Kovos su pinigų plovimu direktyvos) 44 straipsnyje. Juo taip pat siekiama padėti spręsti esamą duomenų apie sukčiavimą trūkumo problemą, nes tokie duomenys leistų geriau įvertinti nacionalinių sistemų veiksmingumą kovojant su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis.

18 straipsnis. Pamatinio sprendimo 2001/413/TVR pakeitimas. Šiuo straipsniu pakeičiamos nuostatos, galiojančios sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimo srityje, susijusios su valstybėmis narėmis, kurioms taikoma ši direktyva.

19, 20 ir 21 straipsniai. Šiuose straipsniuose išdėstytos tolesnės nuostatos dėl direktyvos perkėlimo į valstybių narių nacionalinę teisę, Komisijos vertinimo ir ataskaitų teikimo ir direktyvos įsigaliojimo.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/413/TVR

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 83 straipsnio 1 dalį,
atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,
laikydami įprastos teisėkūros procedūros,
kadangi:

- (1) sukčiavimas negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimas kelia grėsmę saugumui, nes yra organizuoto nusikalstamumo pajamų šaltinis ir todėl sudaro sąlygas kitai nusikalstamai veiklai, kaip antai terorizmui, prekybai narkotikais ir žmonėmis;
- (2) be to, sukčiavimas negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimas yra kliūtis bendrajai skaitmeninei rinkai, nes mažina vartotojų pasitikėjimą ir padaro tiesioginių ekonominių nuostolių;
- (3) Tarybos pamatinis sprendimas 2001/413/TVR⁴⁴ turi būti atnaujintas ir papildytas naujomis nuostatomis dėl nusikalstamų veikų, sankcijų ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo;
- (4) didelės valstybių narių įstatymų dėl sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimo spragos ir skirtumai gali trukdyti kovoti su šios rūšies nusikaltimais, taip pat su kitais sunkiais ir organizuotais nusikaltimais, kurie yra susiję su minėtais nusikaltimais arba kuriems jais sudaromos sąlygos, be to, minėtos spragos ir skirtumai gali apsunkti veiksmingą policijos ir teisminį bendradarbiavimą šioje srityje;
- (5) sukčiavimui negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimui būdingas tarpvalstybinis aspektas, kuris tampa dar svarbesnis augant skaitmeniniam komponentui, todėl būtina imtis papildomų veiksmų šios srities baudžiamosios teisės aktams suderinti;
- (6) pastaraisiais metais eksponentiškai augo skaitmeninė ekonomika, neatsiliko ir daugelio sričių inovacijų, tarp jų mokėjimo technologijų, sklaida. Naujos mokėjimo technologijos skatina naudoti naujų rūšių mokėjimo priemones, kurios vartotojams ir verslui suteikia naujų galimybių, bet kartu dėl jų atsiranda daugiau galimybių

⁴⁴ 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2001/413/TVR dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu (OL L 149, 2001 6 2, p. 1).

sukčiauti. Taigi, atsižvelgiant į technologijų raidą, būtina užtikrinti, kad teisinė sistema išliktų aktuali ir atitiktų realijas;

- (7) siekiant užtikrinti, kad valstybės narės šią direktyvą taikytų nuosekliai, svarbu nustatyti bendras šios srities terminų apibrėžtis. Reikia apibrėžti naujų rūšių mokėjimo priemonės, kaip antai elektroninius pinigus ir virtualiąsias valiutas;
- (8) baudžiamąja teise užtikrinant apsaugą pirmiausia toms mokėjimo priemonėms, kurios yra specialiai apsaugotos nuo padirbinėjimo ar neteisėto naudojimo, veiklos vykdytojai skatinami pasirūpinti, kad jų išduodamos mokėjimo priemonės turėtų tokią specialią apsaugą, taip mokėjimo priemonę papildant prevenciniu elementu;
- (9) užtikrinant apsaugą nuo sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis labai svarbios veiksmingos ir efektyvios baudžiamosios teisės priemonės. Visų pirma būtinos bendros baudžiamosios teisės nuostatos dėl nusikalstamų veiksmų elementų, kurie padeda arba leidžia pasirengti faktiškai naudoti mokėjimo priemones sukčiaujant. Todėl toks elgesys kaip mokėjimo priemonių rinkimas ir laikymas (pvz., jų duomenų vagystė ar neteisėtas duomenų nuskaitymas) turint ketinimą sukčiauti ir jų platinimas (pvz., kredito kortelių informacijos pardavimas internete) pats savaime turėtų būti laikomas nusikalstama veika, net jei jis tiesiogiai nesusijęs su faktiniu mokėjimo priemonių naudojimu sukčiaujant. Taigi nusikalstamais veiksmais turėtų būti laikomi ir atvejai, kai mokėjimo priemonės laikomos, įsigyjamos ar platinamos, nors jos nebūtinai naudojamos sukčiaujant, tačiau pažeidėjas žino, kad tokios galimybės esama (*dolus eventualis*). Šia direktyva nenustatomos sankcijos už teisėtą mokėjimo priemonių naudojimą, įskaitant naudojimą inovatyvioms mokėjimo paslaugoms, kaip antai „fintech“ bendrovių paprastai siūlomoms paslaugoms, taip pat už naudojimą, susijusį su tokių paslaugų teikimu;
- (10) visoje Sąjungoje už sukčiavimą negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimą skiriamos sankcijos ir bausmės turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos;
- (11) tikslinga nustatyti griežtesnes sankcijas tais atvejais, kai nusikaltimą padaro nusikalstama organizacija, kaip apibrėžta Tarybos pamatiniame sprendime 2008/841/TVR⁴⁵, arba kai nusikaltimas yra didelio masto ir todėl nukentėjusiesiems padaroma didelė ar reikšminga žala arba bendra pažeidėjo gauta nauda yra ne mažesnė kaip 20 000 EUR;
- (12) jurisdikcijos taisyklėmis turėtų būti užtikrinta, kad dėl šioje direktyvoje nustatytų nusikalstamų veikų būtų vykdomas veiksmingas baudžiamasis persekiojimas. Paprastai nusikalstamos veikos geriausiai tiriamos pagal tos šalies, kurioje jos padaromos, baudžiamojo teisingumo sistemą. Todėl valstybės narės turėtų nustatyti savo jurisdikciją dėl jų teritorijoje padaromų nusikalstamų veikų, dėl jų piliečių padaromų nusikalstamų veikų ir dėl nusikalstamų veikų, kuriomis padaroma žala jų teritorijoje;
- (13) informacinės sistemos privertė suabejoti tradicine teritoriškumo sąvoka, nes, iš principo, jas per atstumą galima naudoti ir valdyti iš bet kurios vietos. Kai valstybės narės jurisdikciją nustato remdamosi tuo, ar nusikalstama veika padaryta jų teritorijoje, tikslinga įvertinti, ar jų jurisdikcijai nepriklauso ir nusikalstamos veikos, padarytos naudojantis informacinėmis sistemomis. Jurisdikcija tokiais atvejais turėtų apimti

⁴⁵ 2008 m. spalio 24 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/841/TVR dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu (OL L 300, 2008 11 11, p. 42).

atvejus, kai informacinė sistema yra valstybės narės teritorijoje, nors pažeidėjas gali būti už jos ribų, ir atvejus, kai pažeidėjas yra valstybės narės teritorijoje, nors informacinė sistema gali būti už jos ribų;

- (14) reikia atsižvelgti į tai, kad yra sudėtinga nustatyti jurisdikciją dėl nusikalstamos veikos padarinių kitoje jurisdikcijoje nei ta, kurioje faktiškai padarytas nusikaltimas. Taigi jurisdikcija dėl nusikalstamų veikų turėtų būti nustatoma ne pagal pažeidėjų pilietybę ir fizinio buvimo vietą, bet pagal žalą, kuri dėl tokio nusikaltimo padaryta valstybės narės teritorijoje;
- (15) atsižvelgiant į tai, kad norint veiksmingai tirti sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimo atvejus būtinos specialios priemonės, taip pat į tai, kad šios priemonės yra svarbios veiksmingam tarptautiniam nacionalinių institucijų bendradarbiavimui, visų valstybių narių kompetentingos institucijos turėtų galėti tirdamos tokias nusikalstamas veikas naudotis tyrimo priemonėmis, kurios paprastai yra naudojamos su organizuotu nusikalstamumu ir kitais sunkiais nusikaltimais susijusioms byloms tirti. Atsižvelgiant į proporcingumo principą, tokių priemonių naudojimas pagal nacionalinę teisę turėtų būti proporcingas tiriamų nusikalstamų veikų pobūdžiui ir sunkumui. Be to, teisėsaugos institucijos ir kitos kompetentingos institucijos turėtų laiku gauti aktualią informaciją, kad galėtų tirti šioje direktyvoje nustatytas nusikalstamas veikas ir vykdyti pažeidėjų baudžiamąjį persekiojimą;
- (16) dažnai nusikalstamos veiklos pagrindą sudaro incidentai, apie kuriuos pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/1148⁴⁶ turėtų būti pranešama atitinkamoms nacionalinėms kompetentingoms institucijoms. Apie nusikalstamą tokių incidentų pobūdį galima įtarti, net jeigu iš pradžių nėra pakankamai aiškių nusikalstamos veikos įrodymų. Todėl reikėtų skatinti, kad esminių paslaugų operatoriai ir skaitmeninių paslaugų teikėjai ataskaitomis, kurias privalo teikti pagal Direktyvą (ES) 2016/1148, dalytųsi su teisėsaugos institucijomis, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingai ir visapusiškai reaguoti ir kad nusikalstamas veikas būtų lengviau susieti su jų vykdytojais, o pačius vykdytojus patraukti atsakomybėn už jų veiksmus. Tam, kad būtų skatinama saugi ir atsparesnė aplinka, teisėsaugos institucijoms visų pirma turi būti sistemingai pranešama apie įtariamus sunkius nusikalstamus incidentus. Be to, kai tinkama, teisėsaugos tyrimuose turėtų dalyvauti ir pagal Direktyvos (ES) 2016/1148 9 straipsnį įsteigta reagavimo į kompiuterių saugumo incidentus tarnyba, kad teiktų nacionaliniu lygmeniu tinkama laikomą informaciją ir ekspertines žinias apie informacines sistemas;
- (17) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366⁴⁷ 96 straipsnyje apibrėžti dideli saugumo incidentai gali būti nusikalstamos kilmės. Kai tinkama, mokėjimo paslaugų teikėjai turėtų būti skatinami su teisėsaugos institucijomis dalytis ataskaitomis, kurias pagal Direktyvą (ES) 2015/2366 privalo teikti savo buveinės valstybės narės kompetentingai institucijai;
- (18) tirdamos nusikaltimus nacionalinės teisėsaugos institucijos turi galimybę naudotis keliomis Sąjungos lygmens keitimosi informacija priemonėmis ir mechanizmais.

⁴⁶ 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1148 dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti (OL L 194, 2016 7 19, p. 1).

⁴⁷ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015 12 23, p. 35).

Siekiant palengvinti ir paspartinti nacionalinių teisėsaugos institucijų bendradarbiavimą ir užtikrinti, kad būtų naudojamos visomis minėtų priemonių ir mechanizmų teikiamomis galimybėmis, šia direktyva turėtų būti didinama Tarybos pamatiniu sprendimu 2001/413/TVR numatytų kontaktinių centrų svarba. Valstybės narės gali nuspręsti naudotis esamu kontaktinių centrų tinklu, pavyzdžiui, sukurtu pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/40/ES⁴⁸, bet nebūtinai juo. Šie kontaktiniai centrai turėtų teikti veiksmingą pagalbą, pvz., lengvinti keitimąsi aktualia informacija arba teikti technines konsultacijas ar teisinę informaciją. Siekiant užtikrinti sklandų tinklo veikimą, kiekvienas kontaktinis centras turėtų turėti galimybę skubiai susisiekti su kitos valstybės narės kontaktiniu centru. Atsižvelgiant į šios srities nusikaltimų tarpvalstybinio aspekto reikšmę ir ypač į elektroniniams įrodymams būdingą nepastovumą, valstybės narės turėtų būti pajėgios greitai reaguoti į skubias šiam tinklui priklausančių kontaktinių centrų užklausas ir atsakymą pateikti per aštuonias valandas;

- (19) siekiant kovoti su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu labai svarbu, kad apie nusikaltimus valdžios institucijoms būtų pranešama nepagrįstai nedelsiant, nes dažnai būtent nuo tokių pranešimų ir pradedami nusikalstamų veikų tyrimai. Reikėtų imtis priemonių siekiant fizinius ir juridinius asmenis, visų pirma finansų įstaigas, paskatinti teikti pranešimus teisėsaugos ir teisminėms institucijoms. Šios priemonės galėtų būti grindžiamos įvairių rūšių veiksmais – tiek teisėkūros (pvz., prievolės pranešti apie įtariamą sukčiavimą nustatymas), tiek ne teisėkūros (pvz., organizacijų ar mechanizmų, padedančių keistis informacija ar ugdyti sąmoningumą, sukūrimas ar rėmimas). Visos su fizinių asmenų asmens duomenų tvarkymu susijusios priemonės turėtų būti įgyvendinamos vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/679⁴⁹. Visų pirma, bet koks informacijos perdavimas, atliekamas siekiant užkirsti kelią nusikalstamoms veikoms, susijusioms su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu, ir su jomis kovoti, turėtų atitikti Reglamente (ES) 2016/679 nustatytus reikalavimus, visų pirma dėl teisėto duomenų tvarkymo pagrindo;
- (20) sukčiavimas negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimas jo aukoms gali turėti sunkių ekonominių ir neekonominių padarinių. Kai toks sukčiavimas yra susijęs su tapatybės vagyste, jo padariniai dažnai būna dar sunkesni, nes nukenčia reputacija ir patiriama didelė emocinė žala. Šiems padariniams sušvelninti valstybės narės turėtų nustatyti pagalbos, paramos ir apsaugos priemones;
- (21) nuo sukčiavimo, susijusio su negrynosiomis mokėjimo priemonėmis, nukentėjusių fizinių asmenų teisės nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2012/29/ES⁵⁰. Valstybės narės turėtų nustatyti pagalbos ir paramos tokiems asmenims priemones, kurios būtų grindžiamos Direktyva 2012/29/ES nustatytomis priemonėmis, tačiau būtų labiau pritaikytos prie specifinių nukentėjusiųjų nuo sukčiavimo pavogus tapatybę poreikių. Šios priemonės pirmiausia turėtų apimti specialią psichologinę

⁴⁸ 2013 m. rugpjūčio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/40/ES dėl atakų prieš informacines sistemas, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2005/222/TVR (OL L 218, 2013 8 14, p. 8).

⁴⁹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁵⁰ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (OL L 315, 2012 11 14, p. 57).

pagalbą ir konsultacijas finansiniais, praktiniais ir teisiniais klausimais, taip pat pagalbą siekiant gauti priklausančią kompensaciją. Specifinė informacija ir konsultacijos, kaip apsaugoti nuo tokių nusikaltimų neigiamų padarinių, turėtų būti teikiamos ir juridiniams asmenims;

- (22) šioje direktyvoje turėtų būti nustatyta juridinių asmenų teisė susipažinti su informacija apie skundų teikimo procedūras. Šią teisę pirmiausia būtina suteikti mažosioms ir vidutinėms įmonėms⁵¹, nes tai padėtų sukurti palankesnę verslo aplinką mažosioms ir vidutinėms įmonėms. Fiziniai asmenys šią teisę jau turi pagal Direktyvą 2012/29/ES;
- (23) valstybės narės turėtų parengti arba sustiprinti sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimo prevencijos politiką, taip pat rizikos nukentėti nuo tokių nusikalstamų veikų mažinimo priemones, kaip antai informuotumo didinimo ir sąmoningumo ugdymo kampanijas ir mokslinių tyrimų ir švietimo programas;
- (24) būtina rinkti palyginamuosius duomenis apie šioje direktyvoje nustatytas nusikalstamas veikas. Susiję duomenys turėtų būti teikiami kompetentingoms specializuotoms Sąjungos agentūroms ir įstaigoms, kaip antai Europolui, atsižvelgiant į jų uždavinius ir informacijos poreikius. Tai leis geriau suprasti sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimo problemą, taip pat klausimus, susijusius su mokėjimų saugumu Sąjungoje, ir ieškoti veiksmingesnių reagavimo būdų. Valstybės narės, siekdamos visapusiškai pasinaudoti Europolo įgaliojimais ir pajėgumais teikti pagalbą ir paramą atliekant atitinkamus tyrimus, turėtų teikti Europolui informaciją apie pažeidėjų veikimo būdus, kuria remiantis būtų atliekami sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimo strateginės analizės ir grėsmių vertinimai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/794⁵². Ši informacija gali padėti geriau suprasti esamas ir būsimas grėsmes, o Tarybai ir Komisijai ji gali padėti nustatyti Sąjungos strateginius bei praktinius kovos su nusikalstamumu prioritetus ir šių prioritetų įgyvendinimo būdus;
- (25) šia direktyva siekiama iš dalies pakeisti ir išplėsti Tarybos pamatinio sprendimo 2001/413/TVR nuostatas. Kadangi pakeitimų, kuriuos reikia padaryti, yra daug ir jie svarbūs, siekiant aiškumo visas Pamatinis sprendimas 2001/413/TVR turėtų būti pakeistas šia direktyva valstybių narių, kurioms ji yra privaloma, atžvilgiu;
- (26) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį tos valstybės narės pranešė pageidaujančios dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;

ARBA

- (26) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį [...] raštu] Jungtinė Karalystė pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;

ARBA

⁵¹ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinio dydžio įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

⁵² 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europol), kuriuo pakeičiami ir panaikinami Tarybos sprendimai 2009/371/TVR, 2009/934/TVR, 2009/935/TVR, 2009/936/TVR ir 2009/968/TVR (OL L 135, 2016 5 24, p. 53).

- 26) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį [...] Airija pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;

IR (ARBA)

- 26) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui tos valstybės narės nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra joms privaloma ar taikoma;

ARBA

- 26) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

ARBA

- 26) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;
- (27) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;
- (28) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. užtikrinti, kad už sukčiavimą negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimą būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos baudžiamosios sankcijos, taip pat pagerinti ir paskatinti tarpvalstybinį kompetentingų institucijų bendradarbiavimą, taip pat fizinių bei juridinių asmenų ir kompetentingų institucijų bendradarbiavimą, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ar poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva nevirsijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (29) šia direktyva paisoma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintų pagrindinių teisių ir principų, įskaitant teisę į laisvę ir saugumą, teisę į privatą ir šeimos gyvenimą, asmens duomenų apsaugą, laisvę verstis verslu, teisę į nuosavybę, teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, nekaltumo prezumpciją ir teisę į gynybą, teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei baudmės proporcingumo principus, taip pat teisę nebūti antrą kartą teisiamam ar baudžiamam už tą pačią nusikalstamą veiką. Šia direktyva siekiama užtikrinti, kad tų teisių ir principų būtų visapusiškai laikomasi, ir ji turėtų būti atitinkamai įgyvendinama,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS. DALYKAS IR TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1 straipsnis

Dalykas

Šia direktyva nustatomos būtiniausios taisyklės dėl nusikalstamų veikų apibrėžčių ir sankcijų sukčiavimo negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimo srityje.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- (a) mokėjimo priemonė – apsaugotas įrenginys, daiktas ar įrašas, išskyrus pinigus, leidžiantis jo turėtojiui ar naudotojiui tiesiogiai arba atlikus vieną ar daugiau procedūrų pervesti pinigus ar piniginę vertę arba inicijuoti mokėjimo nurodymą, be kita ko, skaitmeninėmis atsiskaitymo priemonėmis;
- (b) apsaugotas įrenginys, daiktas ar įrašas – įrenginys, daiktas ar įrašas, nuo klastojimo ar naudojimo sukčiaujant saugomas pasitelkiant, pavyzdžiui, dizainą, kodavimą ar parašą;
- (c) mokėjimo nurodymas – mokėjimo nurodymas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2366 4 straipsnio 13 punkte;
- (d) skaitmeninė atsiskaitymo priemonė – elektroniniai pinigai, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/110/EB⁵³ 2 straipsnio 2 punkte, ir virtualiosios valiutos;
- (e) virtualiosios valiutos – skaitmeninis vertės pakaitalas, kurio neišdavė nei centrinis bankas, nei valdžios institucija ir kuris nėra būtinai susietas su dekretine valiuta, tačiau kurį fiziniai ar juridiniai asmenys pripažįsta kaip mokėjimo priemonę ir kuris gali būti pervedamas, saugomas ar parduodamas elektroninėmis priemonėmis;
- (f) mokėjimo paslauga – mokėjimo paslauga, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2366 4 straipsnio 3 punkte;
- (g) mokėjimo paslaugų vartotojas – mokėjimo paslaugų vartotojas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2366 4 straipsnio 10 punkte;
- (h) mokėjimo sąskaita – mokėjimo sąskaita, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2366 4 straipsnio 12 punkte;
- (i) mokėjimo operacija – mokėjimo operacija, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2366 4 straipsnio 5 punkte;
- (j) mokėtojas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris turi mokėjimo sąskaitą ir leidžia vykdyti mokėjimo iš tos mokėjimo sąskaitos nurodymą arba, jeigu mokėjimo

⁵³

2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/110/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičianti Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinanti Direktyvą 2000/46/EB (OL L 267, 2009 10 10, p. 7).

sąskaitos nėra, fizinis arba juridinis asmuo, kuris pateikia mokėjimo nurodymą arba perveda virtualiąją valiutą;

- (k) gavėjas – gavėjas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2366 4 straipsnio 9 punkte;
- (l) informacinė sistema – informacinė sistema, kaip apibrėžta Direktyvos 2013/40/ES 2 straipsnio a punkte;
- (m) kompiuteriniai duomenys – kompiuteriniai duomenys, kaip apibrėžta Direktyvos 2013/40/ES 2 straipsnio b punkte.

II ANTRAŠTINĖ DALIS. NUSIKALSTAMOS VEIKOS

3 straipsnis

Mokėjimo priemonių naudojimas sukčiaujant

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už šiuos tyčinius veiksmus būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:

- (a) pavogtos arba kitaip neteisėtai pasisavintos mokėjimo priemonės naudojimą sukčiaujant;
- (b) suklastotos arba padirbtos mokėjimo priemonės naudojimą sukčiaujant.

4 straipsnis

Nusikalstamos veikos, susijusios su pasirengimu naudoti mokėjimo priemones sukčiaujant

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už šiuos tyčinius veiksmus būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:

- (a) mokėjimo priemonės vagystę ar kitokį neteisėtą pasisavinimą;
- (b) mokėjimo priemonės klastojimą arba padirbimą siekiant ją sukčiauti;
- (c) pavogtos arba kitaip neteisėtai pasisavintos arba suklastotos ar padirbtos mokėjimo priemonės laikymą, įsigijimą naudoti, importavimą, eksportavimą, pardavimą, transportavimą, platinimą ar kitokį galimybės ja naudotis suteikimą sukčiavimo tikslais.

5 straipsnis

Nusikalstamos veikos, susijusios su informacinėmis sistemomis

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už toliau nurodytais būdais atliktą tyčinį pinigų, piniginės vertės ar virtualių valiutų pervedimą ar pervedimo inicijavimą siekiant, kad nusikalstamos veikos vykdytojas arba trečioji šalis gautų neteisėto pelno, būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką:

- (a) trukdant informacinės sistemos veikimui ar jį trikdančią;
- (b) įvedant, keičiant, ištrinant, perduodant ar pašalinant kompiuterinius duomenis.

6 straipsnis

Nusikalstamoms veikoms vykdyti naudojamos priemonės

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už tyčinį įrenginio ar priemonės, kompiuterinių duomenų ar bet kokios kitos priemonės, specialiai skirtos ar pritaikytos naudoti bet kuriai iš 4 straipsnio a ir b punktuose arba 5 straipsnyje nurodytų nusikalstamų veikų vykdyti, gaminimą, įsigijimą naudoti, importavimą, eksportavimą, pardavimą, transportavimą, platinimą ar kitokį galimybės jais naudotis suteikimą sukčiavimo tikslais būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

7 straipsnis

Kurstymas, pagalba ir bendrininkavimas bei kėsینimas

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 3–6 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų kurstymą ar pagalbą ir bendrininkavimą jas darant būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.
2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už kėsینimąsi padaryti 3–6 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama kaip už nusikalstamą veiką.

8 straipsnis

Fiziniam asmenims taikomos sankcijos

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 3–7 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos baudžiamosios sankcijos.
2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 3, 4 ir 5 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme, kurios maksimali trukmė ne mažesnė kaip treji metai.
3. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 6 straipsnyje nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme, kurios maksimali trukmė ne mažesnė kaip dveji metai.
4. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 3, 4 ir 5 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas būtų baudžiama laisvės atėmimo bausme, kurios maksimali trukmė ne mažesnė kaip penkeri metai, jeigu:
  - (a) jas padaro nusikalstama organizacija, kaip apibrėžta Pamatiniame sprendime 2008/841/TVR, neatsižvelgiant į tame sprendime nustatytą sankciją;
  - (b) jos susijusios su didele ar reikšminga žala arba nauda, kurios bendra vertė yra ne mažesnė kaip 20 000 EUR.

9 straipsnis

Juridinių asmenų atsakomybė

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys galėtų būti patraukti atsakomybėn už 3–7 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas, kurias jų naudai įvykdė asmuo, veikęs individualiai arba kaip to juridinio asmens struktūros dalis ir to juridinio asmens struktūroje užėmęs vadovaujamas pareigas, nes turėjo vieną iš šių teisių:
  - (a) atstovauti juridiniam asmeniui;

- (b) priimti sprendimus juridinio asmens vardu;
  - (c) vykdyti kontrolę juridinio asmens struktūroje.
2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys galėtų būti patraukti atsakomybėn, kai dėl 1 dalyje nurodyto asmens vykdomos priežiūros ar kontrolės nebuvimo jam pavaldus asmuo galėjo įvykdyti bet kurią iš 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų to juridinio asmens naudai.
3. Juridinių asmenų atsakomybė pagal 1 ir 2 dalis nepanaikina fizinių asmenų, kurie yra bet kurios iš 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų vykdytojai, kurstytojai ar bendrininkai, baudžiamosios atsakomybės.

10 straipsnis

Juridiniams asmenims taikomos sankcijos

Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad juridiniam asmeniui, patrauktam atsakomybėn pagal 9 straipsnio 1 dalį, būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos sankcijos, kurios apima baudžiamojo arba ne baudžiamojo pobūdžio baudas ir gali apimti kitas sankcijas, kaip antai:

- (a) teisės į valstybės skiriamas išmokas arba pagalbą atėmimą;
- (b) laikiną arba nuolatinį teisės verstis komercine veikla atėmimą;
- (c) teisminės priežiūros skyrimą;
- (d) likvidavimą teismo sprendimu;
- (e) laikiną ar galutinį verslo vietų, kuriomis buvo pasinaudota vykdant nusikalstamą veiką, uždarymą.

III ANTRAŠTINĖ DALIS. JURISDIKCIJA IR TYRIMAS

11 straipsnis

Jurisdikcija

1. Kiekviena valstybė narė imasi reikiamų priemonių, kad nustatytų savo jurisdikciją dėl 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, kai:
- (a) visa nusikalstama veika ar jos dalis yra padaryta jos teritorijoje;
  - (b) pažeidėjas yra jos pilietis;
  - (c) žala dėl nusikalstamos veikos, įskaitant žalą dėl asmens tapatybės vagystės, padaryta jos teritorijoje.
2. Nustatydama jurisdikciją pagal 1 dalies a punktą valstybė narė užtikrina, kad jos jurisdikcija apimtų atvejus, kai:
- (a) pažeidėjas nusikalstamą veiką padaro fiziškai būdamas jos teritorijoje, nepriklausomai nuo to, ar ta nusikalstama veika yra padaryta naudojant jos teritorijoje esančius kompiuterius arba informacinę sistemą;
  - (b) nusikalstama veika padaroma naudojant jos teritorijoje esančius kompiuterius arba informacinę sistemą, nepriklausomai nuo to, ar pažeidėjas tą nusikalstamą veiką daro fiziškai būdamas jos teritorijoje.

3. Valstybė narė praneša Komisijai, jeigu ji nusprendžia nustatyti savo jurisdikciją dėl 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, padarytų už jos teritorijos ribų, taip pat tais atvejais, kai:
- (a) pažeidėjo įprastinė gyvenamoji vieta yra jos teritorijoje;
  - (b) nusikalstama veika padaryta jos teritorijoje įsteigto juridinio asmens naudai;
  - (c) nusikalstama veika padaryta jos piliečio arba asmens, kurio įprastinė gyvenamoji vieta yra jos teritorijoje, atžvilgiu.

12 straipsnis
Veiksmingi tyrimai

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad už 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų tyrimą ar baudžiamąjį persekiojimą atsakingi asmenys, padaliniai ar tarnybos galėtų naudotis veiksmingomis tyrimo priemonėmis, pavyzdžiui, priemonėmis, kurios naudojamos organizuoto nusikalstamumo ar kitų sunkių nusikaltimų atvejais.
2. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių užtikrinti, kad tais atvejais, kai pagal nacionalinę teisę fiziniai ir juridiniai asmenys privalo teikti informaciją dėl 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, ta informacija šių nusikalstamų veikų tyrimą ar baudžiamąjį persekiojimą vykdančias institucijas pasiektų nepagrįstai nedelsiant.

**IV ANTRAŠTINĖ DALIS. KEITIMASIS INFORMACIJA IR
PRANEŠIMAS APIE NUSIKALTIMUS**

13 straipsnis
Keitimasis informacija

1. Valstybės narės užtikrina, kad informacijai apie 3–7 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas keistis būtų paskirti visą parą be poilsio dienų veikiantys nacionaliniai kontaktiniai centrai. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad būtų nustatytos procedūros, sudarančios sąlygas greitai reaguoti į skubius pagalbos prašymus, o kompetentingos institucijos į šiuos prašymus atsakytų ne vėliau kaip per aštuonias valandas nuo jų gavimo bent jau nurodydamos, ar į prašymą bus atsakyta, kokia forma ir per kiek laiko. Valstybės narės gali nuspręsti naudotis esamais kontaktinių centrų tinklais.
2. Valstybės narės informuoja Komisiją, Europolą ir Eurojustą apie jų paskirtus kontaktinius centrus, nurodytus 1 dalyje. Komisija šią informaciją perduoda kitoms valstybėms narėms.

14 straipsnis
Pranešimas apie nusikaltimus

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad užtikrintų galimybę naudotis tinkamais pranešimų teikimo kanalais, kad būtų lengviau nepagrįstai nedelsiant pranešti teisėsaugos ir kitoms kompetentingoms nacionalinėms institucijoms apie 3–7 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas.

2. Kad 3–7 straipsniuose nurodytos nusikalstamos veikos galėtų būti nustatytos, tiriamos, atliekamas baudžiamasis persekiojimas už jas ar užkirstas joms kelias, valstybės narės imasi reikiamų priemonių, kad paskatintų finansų įstaigas ir kitus jų teritorijoje veikiančius juridinius asmenis apie įtariamą sukčiavimą nepagrįstai nedelsiant pranešti teisėsaugos ir kitoms kompetentingoms institucijoms.

V ANTRAŠTINĖ DALIS. PAGALBA NUKENTĖJUSIESIEMS IR PREVENCIJA

15 straipsnis

Pagalba ir parama nukentėjusiesiems

1. Valstybės narės užtikrina, kad fiziniams ir juridiniams asmenims, nukentėjusiems nuo 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, padarytų netinkamai naudojant asmens duomenis, būtų teikiama speciali informacija ir konsultacijos, kaip apsisaugoti nuo neigiamų nusikalstamų veikų padarinių, kaip antai žalos reputacijai.
2. Valstybės narės užtikrina, kad juridiniams asmenims, nukentėjusiems nuo šios direktyvos 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų, nepagrįstai nedelsiant po to, kai jie pirmą kartą kreipiasi į kompetentingą instituciją, būtų suteikta informacija apie:
  - (a) skundų dėl nusikalstamos veikos teikimo procedūras ir jų vaidmenį tokiose procedūrose;
  - (b) procedūras, kuriomis jie gali pasinaudoti norėdami apskųsti kompetentingą instituciją, jei ši vykstant baudžiamajam procesui nepaiso jų teisių;
  - (c) kontaktinius duomenis ryšiams dėl jų bylos.

16 straipsnis

Prevencija

Valstybės narės, kai tinkama, bendradarbiaudamos su suinteresuotaisiais subjektais, imasi tinkamų veiksmų, taip pat ir internete, kuriais siekia sumažinti bendrą sukčiavimo mastą, ugdyti sąmoningumą ir mažinti riziką nukentėti nuo sukčiavimo, pavyzdžiui, organizuoja informavimo ir sąmoningumo ugdymo kampanijas ir įgyvendina mokslinių tyrimų ir švietimo programas.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17 straipsnis

Stebėseną ir statistiką

1. Ne vėliau kaip [3 mėnesiai po šios direktyvos įsigaliojimo] Komisija parengia išsamią šia direktyva sukuriamos vertės, jos rezultatų ir poveikio stebėsenos programą. Stebėsenos programoje nustatomos duomenų ir kitų būtinų įrodymų rinkimo priemonės ir periodiškumas. Joje nurodomi veiksmų, kurių turi imtis Komisija ir valstybės narės duomenims bei kitiems įrodymams rinkti, analizuoti ir jais dalytis.

2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų sukurta sistema, pagal kurią registruojami, rengiami ir teikiami statistiniai duomenys apie pranešimo, tyrimo ir teismo nagrinėjimo etapus 3–7 straipsniuose nurodytų nusikalstamų veikų srityje.
3. 2 dalyje nurodyti statistiniai duomenys apima bent jau duomenis apie nusikalstamų veikų, nurodytų 3–7 straipsniuose, apie kurias buvo pranešta valstybėms narėms, skaičių, asmenų, patrauktų baudžiamajon atsakomybėn ir nuteistų už 3–7 straipsniuose nurodytas nusikalstamas veikas, skaičių ir duomenis apie su šiomis nusikalstamomis veikomis susijusių pranešimo, tyrimo ir teismo nagrinėjimo etapų funkcionavimą.
4. Pagal 1, 2 ir 3 dalis surinktus duomenis valstybės narės kartą per metus perduoda Komisijai. Komisija užtikrina, kad kasmet būtų skelbiama bendra šių statistikos ataskaitų apžvalga ir kad ji būtų perduodama kompetentingoms specializuotoms Sąjungos agentūroms ir įstaigoms.

18 straipsnis

Pamatinio sprendimo 2001/413/TVR pakeitimas

Pamatinis sprendimas 2001/413/TVR yra pakeičiamas šia direktyva valstybių narių, kurioms ji privaloma, atžvilgiu, nedarant poveikio tų valstybių narių prievolėms, susijusioms su to patrinio sprendimo perkėlimo į nacionalinę teisę data.

Valstybių narių, kurioms ši direktyva yra privaloma, atžvilgiu nuorodos į Pamatinį sprendimą 2001/413/TVR laikomos nuorodomis į šią direktyvą.

19 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo [24 mėnesiai po įsigaliojimo]. Jos nedelsdamos apie tai praneša Komisijai.
2. Valstybės narės, priimdamos tas priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
3. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų priemonių tekstus.

20 straipsnis

Vertinimas ir ataskaitų teikimas

1. Komisija ne vėliau kaip [48 mėnesiai po įsigaliojimo] pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertinama, koku mastu valstybės narės ėmėsi priemonių, būtinų, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Valstybės narės teikia Komisijai informaciją, kuri būtina šiai ataskaitai parengti.
2. Komisija ne vėliau kaip [96 mėnesiai po įsigaliojimo] atlieka šios direktyvos dėl kovos su sukčiavimu negrynosiomis mokėjimo priemonėmis ir jų klastojimu vertinimą ir pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

21 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Ši direktyva pagal Sutartį skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas